Alexandr Pusjkin

Afdøde Ivan Petrovitch Belkins fortællinger

Alexandr Pusjkin

Afdøde Ivan Petrovitch Belkins fortællinger

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Alexandr Pusjkin: *Afdøde Ivan Petrovitch Belkins fortællinger* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden. For så vidt angår oversættelsen af "Udgiverens forord" har Kim N. Jensen (f. 1955) givet tilladelse til benyttelse af teksten under samme vilkår som den øvrige del af bogen, jf. nedenfor.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Alexandr Pusjkin: *Afdøde Ivan Petrovitch Belkins fortællinger* is based upon sources in the public domain worldwide. As for the translation of "Udgiverens forord", the translator has consented to the use of his work under the same license as the rest of the book, as described hereunder:

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Udgiverens forord

Da vi påtog os udgivelsen af de fortællinger af I. P. Belkin, som vi her forelægger publikum, nærede vi samtidig det ønske at kunne vedføje en, omend nok så kort, beskrivelse af den afdøde forfatters levned, for hermed at kunne tilfredsstille den berettigede nysgerrighed, elskere af vor russiske skrivekunst måtte nære. Vi henvendte os med dette formål for øje til Marja Alexejevna Trafilina, den nærmeste slægtning og arving til Ivan Petrovitch Belkin. Hun måtte dog beklage, at det ikke var hende muligt at levere os de ønskede efterretninger, da den afdøde var og altid havde været hende ganske fremmed. Hun tilskrev os imidlertid, at vi i denne anledning kunne henvende os til en vis udmærket herre, der tidligere havde stået i venskabelig forhold til Ivan Petrovitch. Vi fulgte dette råd, og fik på vor anmodning det herunder optrykte svar. Vi gengiver det her uden den ringeste forandring eller kommentarer, som et værdifuldt monument over et ædelt sindelag og et rørende venskab, samtidig med at det i sig selv er et fuldt tilfredsstillende biografisk vidnesbyrd.

> Min kære hr. ***
>
> Jeg har haft den ære den 23. d. m. at modtage Deres brev af 15. d. m., hvori De ytrer ønske om at erholde den nøjagtige fødsels- og dødsdag, såvel som efterretninger om den afdøde Ivan Petrovitch Belkin, min oprigtige ven og nabos militære tjeneste, civilstand, beskæftigelse, karakter og sædvaner. Jeg imødekommer med stor fornøjelse Deres

anmodning og kan oplyse Dem, min ærede herre, vedstående, som jeg gennem mine samtaler med ham og ved egne iagttagelser efter bedste evne har været i stand til at sammenstille.

Ivan Petrovitch Belkin blev født i året 1798 som søn af agtværdige og ædle forældre på godset Goroschino. Hans afdøde fader, sekondmajor Pjotr Ivanovitch Belkin, havde indgået ægteskab med enken Pelageja Gavrilovna af huset Trafilin. Han var ikke velhavende, men ædruelig, og velbevandret i alt, hvad der vedrørte styrelsen af hans gods. Sønnen modtog sin første undervisning af landsbyens degn, og kunne åbenbart takke denne ærværdige herre for sin lyst til læsning og studiet af den russiske litteratur. I året 1815 indtrådte han i et jæger-infanteri-regiment (jeg erindrer ikke mere hvilket), og stod ved dette indtil året 1823. Begge forældrenes næsten samtidige død nødte ham til at tage sin afsked og slå sig ned på godset Goroschino, hvor han var født.

Da Ivan Petrovitch overtog bestyrelsen af godset, forstyrrede han snart som følge af sit manglende kendskab og sin blødhjertethed den strenge orden, som hans afdøde fader havde indført. Han afsatte den pålidelige og dygtige landsbyældste, da bønderne (som de jo har for vane) var utilfredse med ham, og lod landsbyen styre af sin gamle husholderske, der havde vundet hans tiltro ved sin glimrende evne til at fortælle historier. Denne tåbelige gamle kone var endog ude af stand til skelne en halvtreds-rubelseddel fra en fem-rubelseddel; bønderne, som alle stod i et familieforhold til hende, havde ikke den ringeste

respekt for hende; den ældste, de havde udvalgt, lod dem gøre, som de ville, og snød ligesom alle andre, så vandet drev, at Ivan Petrovitch snart så sig tvunget til at ophæve hoveriarbejdet og i stedet pålægge sine bønder en afløsningsskat; men også her forstod de allerede det første år at få indført meget lempelige vilkår; de følgende år erlagde de mere end to tredjedele af afgiften i nødder, tyttebær og deslige; og selv da var der betydelige udeståender.

Da jeg havde været en ven af Ivan Petrovitch's afdøde fader, holdt jeg det for min pligt også at bistå sønnen med mine råd, og tilbød flere gange at genoprette de tidligere velordnede tilstande, han havde tilladt at stagnere. En dag besøgte jeg ham med netop dette formål og lod mig forelægge hans regnskabsbøger, hvorved jeg samtidig indkaldte den bedrageriske landsbyældste, og begyndte i Ivan Petrovitch's nærværelse at gennemgå dem. Den unge godsejer deltog i begyndelsen i undersøgelsen med stor opmærksomhed og iver. Da han så efter mine beretning kunne se, at der i de sidste to år var blevet stadig flere bønder, mens antallet af høveder og fjerkræ ligesom med overlæg var formindsket, viste Ivan Petrovitch sigt til at begynde med meget optaget af og tilfreds med det hele, men hørte derefter ikke mere efter; da jeg ved min efterforskning og et strengt forhør over den bedrageriske ældste havde bragt denne i stor forvirring og han til sidst blev fuldkommen tavs, opdagede jeg til min store ærgrelse, at Ivan Petrovitch sad i sin stol og snorkede kraftigt. Fra den dag holdt jeg op med at bekymre mig om hans forhold

og overlod disse – ligesom han selv gjorde – til Herrens vilje.

Disse omstændigheder indskrænkede imidlertid ikke vort venskabelige forhold det mindste; for skønt jeg ærgrede mig meget over Ivan Petrovitch's svagheder og farlige efterladenhed, så er dette jo egenskaber, han havde til fælles med størstedelen af vor unge adel. Jeg holdt meget af ham; det ville da også have været umuligt ikke at holde af et så blidt og ærligt menneske. På sin side respekterede Ivan Petrovitch min alder og viste mig en dybtfølt hengivenhed. Lige til sin død opsøgte han mig næsten daglig og nød vore enkle samtaler, skønt vi både i vore vaner, vor tænkemåde og vore skikke i de fleste tilfælde lå langt fra hinanden.

Ivan Petrovitch førte et særdeles velordnet liv og undgik enhver form for udskejelser; jeg har aldrig set ham fuld (hvilket i vor egn af landet må betragtes som et usædvanligt mirakel); han følte sig meget tiltrukket af det modsatte køn, men besad samtidig en næsten ungpigeagtig blufærdighed. *(Her følger en anekdote, som vi undlader at bringe, da vi holder den for overflødig; dog iler vi med at forsikre vore læsere om, at den intet indeholder, som kunne nedgøre Ivan Petrovitch Belkins minde. Note v. A. S. Pusjkin)*

Ud over de fortællinger, som De er så venlig at nævne i Deres ærede brev, har Ivan Petrovitch yderligere efterladt sig en mængde manuskripter, der for en dels vedkommende befinder sig i min varetægt; mens resten har fundet anvendelse af hans husholderske til forskellige praktiske formål. Således har hun for eksempel sidste

vinter tætnet vinduerne i sin fløj af huset med den første del af en ufuldendt roman. De ovenanførte fortællinger var, som jeg erindrer det, hans første forsøg. De er, plejede Ivan Petrovitch at sige, for størstedelen grundet i virkelige begivenheder og optegnet efter forskellige personers beretninger *[I hr. Belkins manuskript er der efter hver fortælling en notits fra forfatteren: Hørt af den og den (hvorpå følger titel eller rang og initialer). Vi gengiver dem her:* Postmesteren *blev fortalt ham af titulærråd A. G. N.;* Skuddet *af oberstløjtnant J. P. L.;* Ligkistefabrikanten *af kommis B. W.;* Snestormen *og* Adelsfrøkenen *af frøken K. J. T. Note v. A. S. Pusjkin]*

Alle navnene i fortællingerne er dog hans egne opfindelser, mens navnene på godser og landsbyer stammer fra vor omegn, og han har endog på et sted anvendt navnet på mit gods. Det skyldtes ikke noget ønske om at fornærme, blot mangel på fantasi.

I efteråret 1828 pådrog Ivan Petrovitch sig en forkølelse, der udviklede sig til en hidsig feber, som han til sidst døde af, trods alle vor kredslæges utrættelige anstrengelser, en meget dygtig mand, der tillige var velbevandret i behandlingen af kroniske sygdomme som for eksempel ligtorne og deslige. Han var blevet tredive år gammel, da han døde i mine arme; han fandt sit sidste hvilested i landsbykirken i Goroschino ved sine afdøde forældres side.

Ivan Petrovitch var middelhøj, hans øjenfarve grå, håret blond, næsen lige, hans ansigt var blegt og magert.

Dette er, højstærede herre, alt, hvad jeg ved om min afdøde ven og nabos liv, beskæftigelse, vaner og ydre. For det tilfælde, at De finder det passende at benytte dette mit

brev i en eller anden form, beder jeg Dem allersomydmygst om, ikke under nogen omstændigheder at nævne mit navn. Thi skønt jeg agter og respekterer forfatterstanden særdeles, finder jeg det dog overflødigt at lade mit navn sætte i forbindelse med denne, ja endog ligefrem usømmeligt for en mand i min alder.

Jeg forbliver Deres med oprigtig hengivenhed, etc. etc. …

Godset Nenaradovo,
den 16. november 1830.

Vi har holdt det for vores pligt at respektere vor forfatters ærede vens ønske, men meddeler ham dog samtidig vore dybeste tak for de os meddelte efterretninger, og håber, at publikum vil vide at påskønne hans oprigtighed og smukke sindelag.

A. P.

Skuddet

I

Vi lå i garnison i den lille by N. Man ved omtrent, hvorledes livet går for en officer i et sådant hul; om morgenen eksercits og ridning, dernæst middag hos kommandanten eller i et jødisk spisekvarter og om aftenen kortspil og punsch; – således går det dag ud og dag ind. I N. fandtes der tilmed ikke en eneste familie, som holdt åbent hus, og der eksisterede ikke en eneste giftefærdig pige. Vi tilbragte vor meste tid hjemme, og dér så man kun uniformer.

For én civilklædt havde vi dog åbnet vor kreds. Han kunne vel være en femogtredive år, og i den alder var man i vore øjne allerede en gammel mand. Hans mange erfaringer havde skaffet ham vor udelte højagtelse, og desuden gjorde hans usædvanlige ordknaphed, hans stolte karakter og hans bidende tunge et stærkt indtryk på vor ungdommelige fantasi. Hans fortid var indhyllet i et vist hemmelighedsfuldt mørke. Han syntes at være russer, skønt han bar et fremmed navn. Han havde tidligere tjent i husarerne og havde været heldig i sit avancement. Ingen vidste, hvorfor han havde forladt tjenesten og havde taget ophold i denne ynkelige flække, hvor han levede uhyre tarveligt, uagtet han gav særdeles meget ud. Man så ham altid til fods, og han bar som oftest en gammel grå overfrakke, men til trods for sin tarvelighed holdt han åbent bord for alle officererne ved vort regiment.

Han bød os aldrig på mere end to eller tre retter mad, og som kok fungerede en gammel pensioneret soldat. Men altid flød champagnen i strømme ved hans bord. Ingen kendte hans forhold, ingen anede, hvorfra han fik sine indtægter, og ingen vovede nogensinde at spørge ham om det. Foruden nogle bøger af militært indhold ejede han nogle få romaner, som han gerne lånte os. Han forlangte aldrig disse bøger tilbage, men beholdt så rigtignok selv til gengæld alle dem, han lånte af os.

Hans vigtigste tidsfordriv bestod i at skyde med pistoler. Væggene i hans værelse struttede af kugler og lignede cellerne i en bikube. En værdifuld pistolsamling var den eneste luksus i hans yderst tarvelige bolig. Han havde erhvervet sig et rent utroligt mesterskab i at skyde, og ingen af os ville have betænkt sig på at lade ham at plaffe et æble ned fra sit hoved, hvis han havde ønsket at øve sig på os på denne måde.

Undertiden faldt samtalen på dueller. Silvio, således vil jeg kalde ham, tog aldrig del i sådanne samtaler, og når man spurgte ham, om han nogensinde havde duelleret, så svarede han blot ganske tørt, at det havde han. Men om enkelthederne fik man ingenting at vide, og det var ikke til at tage fejl af, at den slags spørgsmål generede ham. Vi drog af alt dette den slutning, at erindringen om et eller andet offer for hans uhyggelige skydefærdighed tyngede hans samvittighed. Den tanke, at han skulle være fej, faldt os ikke et øjeblik ind. Der gives folk, hvis blotte udseende er tilstrækkeligt til at gøre enhver sådan formodning umulig.

En uventet begivenhed satte imidlertid os alle i den største forbavselse. En dag spiste ti officerer af vort regiment til middag hos Silvio. Vi drak som vi plejede, med andre ord

overordentlig tæt, og efter middagen bad vi vor vært om at lægge bank ved et spil hasard. Han vægrede sig først, for han holdt ikke af at spille, men endelig lod han kortene hente. Han smed et halvt hundrede dukater på bordet og tog så plads for at give kort. Vi satte os alle ned, og spillet begyndte. Silvio var fuldstændig tavs under spillet og indlod sig aldrig på nogen forklaring. Gjorde man en fejl, så betalte han overskuddet eller noterede op, hvad han selv fik til gode. Vi kendte alle hans vaner, og vi lod ham gøre, som han ville. Men i selskabet befandt sig en ung officer, som først nylig var trådt ind i regimentet. Han deltog i spillet og gjorde i distraktion en fejl. Silvio tog kridtet og noterede, som han plejede, det beløb, han fik til gode, men officeren mente, at Silvio havde forregnet sig og protesterede. Silvio lod som ingen ting og fortsatte spillet uden at svare et ord. Så blev officeren utålmodig og viskede uden videre det beløb ud, som Silvio efter hans mening urigtigt havde påført hans konto. Silvio tog kridtet og nedskrev atter summen. Men officeren, der var ophidset af vinen, spillet og kammeraternes latter, følte sig alvorlig fornærmet over dette, og i sit raseri greb han en kobberlysestage og kastede den efter Silvio, der med nød og næppe undgik at blive ramt. Vi var alle i den største forlegenhed. Bleg af raseri rejste Silvio sig og sagde med lynende øjne:

"Min ærede herre, se til, at De hurtigt kan komme afsted, og tak Deres Gud, at det skete under mit eget tag."

Der var ingen af os, som var i tvivl om, hvad følgerne ville blive af dette, og vi anså allerede vor ny kammerat for en dødsdømt mand. Idet officeren forlod selskabet, erklærede han,

at han var parat til at give "herr bankøren" den satisfaktion, han måtte ønske.

Spillet fortsattes endnu en kort tid. Men da vi mærkede, at Silvio ikke havde lyst til at spille mere, tog den ene efter den anden afsked, og vi gik så hjem til vore kvarterer, livligt diskuterende sandsynligheden for en snarlig vakance.

Da vi mødtes i manegen den følgende dag, forhørte vi os straks, om vor stakkels løjtnant endnu var i live. Da han kort efter trådte lyslevende ind til os, bestormede vi ham med vore spørgsmål … Han havde endnu intet hørt fra Silvio. Dette forbavsede os unægtelig. Vi opsøgte Silvio og fandt ham beskæftiget med at ramme den ene kugle efter den anden ind i et på døren anbragt klør es. Han modtog os, som om intet var passeret, og gjorde ikke den fjerneste hentydning til gårsdagens begivenhed. Der gik tre dage. Vor løjtnant levede fremdeles i bedste velgående. Overraskede spurgte vi hinanden, om Silvio da ikke ville duellere?

Men Silvio duellerede ikke. Han slog sig til ro med en ganske betydningsløs erklæring, og det fredelige forhold vendte tilbage.

Ved denne optræden sank Silvios aktier ganske betydeligt især hos de yngre officerer. Der er intet, ungdommen har sværere ved at tilgive, end mangel på mod. I deres øjne er mod den første af alle dyder, og den udsletter en mængde synder. Lidt efter lidt blev historien imidlertid glemt, og Silvio vandt snart sin tidligere indflydelse på os tilbage.

Jeg var den eneste, som ikke kunne forsone mig med ham. Af naturen begavet med en stærk romantisk indbildningskraft havde netop jeg mere end nogen af de andre officerer sluttet

mig nær til denne mand, hvis eksistens var en gåde, og i hvem jeg så helten i et hemmelighedsfuldt drama. Han kunne godt lide mig, i alt fald var det kun overfor mig, at han lod sin overlegne tone fare og afholdt sig fra ondskabsfulde bemærkninger. I den godmodigste og hyggeligste form gik passiaren mellem os om alle mulige ting. Men fra hin ulykkelige aften kunne jeg ikke frigøre mig for den forestilling, at hans ære var plettet, og at han med forsæt undlod at rense sig for denne plet. Denne forestilling pinte mig uafbrudt, og jeg følte mig nu ikke længere vel til mode i hans selskab.

Silvio var for klog og klartseende til ikke straks at mærke dette og at gætte anledningen til min forandrede opførsel. Han syntes at føle sig krænket over det, og mere end én gang syntes jeg i hans opførsel at finde udtalt et ønske om at give mig en forklaring. Men jeg undgik enhver lejlighed til dette, og Silvio gik nu også selv af vejen for mig. Fra nu af traf jeg ham kun i selskab med mine kammerater, og med vor gamle fortrolighed var det forbi.

De lykkelige hovedstadsbeboere, der er optaget af så mange forskellige adspredelser har ingen anelse om, i hvilken grad en begivenhed, som f. eks. postens ankomst kan sætte en småstadsbeboers sind i bevægelse. Tirsdag og fredag var regimentets kontor overfyldt af officerer. Nogle ventede penge, andre breve og aviser. I almindelighed blev forsendelserne straks åbnet, man fortalte hinanden indholdet, nyhederne fløj fra mund til mund, og kontoret frembød ved slige lejligheder et overordentlig livligt billede. Brevene til Silvio ankom i samme postsæk som regimentets, og af den grund var han i reglen til stede sammen med os andre, når posten udleveredes.

En dag modtog han et brev, som han skyndte sig at åbne. Hans øjne funklede, mens han læste det. Officererne var alt for optaget af deres egne anliggender, til at de lagde mærke til ham.

"Mine herrer", sagde Silvio, "forretninger tvinger mig til straks at rejse. Jeg må afsted endnu i nat, og jeg håber, at De ville gøre mig den fornøjelse i dag at spise hos mig for sidste gang ... Jeg gør også regning på Dem," vedblev han og henvendte sig til mig. "Jeg gør ubetinget regning på Dem."

Med disse ord gik han, og efter at vi alle var blevet enige om at mødes hos Silvio, gik hver sin vej.

På det aftalte klokkeslæt mødte jeg hos Silvio, næsten alle officererne var kommet. Alt Silvios habengut var allerede pakket, der var næppe andet tilbage end de gennemhullede vægge. Vi satte os til bords. Uophørligt knaldede propperne, vore glas skummede, de blev uafbrudt tømt og fyldt igen, og grebet af en rørende omhu for hans vel drak vi på en lykkelig rejse og på alt mulig godt for ham.

Det var blevet sent, da vi rejste os fra bordet. Da vi var ved at tage afsked, tog Silvio mig ved hånden og holdt mig tilbage.

"Jeg vil gerne tale et par ord med Dem," sagde han sagte til mig.

Jeg blev.

De andre var gået. Da vi således var ene, satte vi os lige overfor hinanden og begyndte i tavshed at dampe på vore piber. Silvio gjorde indtryk af at være bekymret. Af hans tilkæmpede lystighed var der intet spor tilbage. Hans sørgmodige bleghed, hans flammende øjne og de tætte røgskyer, han sendte ud omkring sig, gav ham et helt dæmonisk udsende.

På denne måde forløb nogle minutter. Så brød han endelig tavsheden.

"Måske ses vi aldrig mere," sagde han, "og derfor kunne jeg ønske at udtale mig for Dem, inden vi skilles. De vil sikkert have mærket, hvor komplet ligegyldig verdens dom er mig. Men for Dem har jeg sympati, og jeg føler, det ville pine mig, om De kom til at bevare et forkert indtryk af mig."

Han standsede og begyndte at slå asken ud af pibehovedet. Jeg tav og så frem for mig.

"Det har undret dem, at jeg ikke krævede R., denne drukne nar, til regnskab. De vil indrømme mig, at da jeg havde valget af våben, var hans liv så nogenlunde i min hånd, og at jeg ikke udsatte mig for synderlig fare. Jeg kunne udlægge det som højmodighed, at jeg skånede ham, men jeg vil ikke hykle. Hvis det havde været mig muligt at tugte R. uden at sætte mit eget liv på spil, så ville han ikke være sluppet for så let køb."

Jeg så overrasket på Silvio. En sådan tilståelse forvirrede mig i højeste grad. Han fortsatte:

"Til al ulykke har jeg ikke lov at udsætte mig for en alvorlig fare. For seks år siden fik jeg et slag på øret, og den, der gav mig det, lever endnu."

Jeg blev mere og mere nysgerrig.

"De duellerede altså ikke med ham?" spurgte jeg. "I hvert fald må det da have været højst ejendommelige forhold, som afholdt Dem fra at kræve oprejsning."

"Jeg duellerede med ham," svarede Silvio; "og her ser De en erindring fra duellen."

Han rejste sig og tog op af en skuffe en rød med galoner og kvaster forsynet hue, af samme slags som dem,

franskmændene kalder "politihuer". Han tog den på. Omtrent en tomme over panden var den gennemboret af en kugle.

"De ved," vedblev Silvio, "at jeg stod ved husarerne i N. De kender min karakter. Jeg er vant til over alt at være nummer et; i mine unge år var dette en formelig lidenskab hos mig. Den gang var gale streger på mode, og jeg kunne rose mig af at være den største udhaler i hele armeen. Vi væddede om, hvem der kunne drikke tættest, og jeg har drukken den af Davidov besungne Burnoft under bordet. Dueller stod på dagsordenen i vort regiment, og jeg deltog i dem alle, enten som sekundant eller som duellant. Mine kammerater forgudede mig, og regimentscheferne, som skiftede hvert øjeblik, betragtede mig som et nødvendigt onde.

På den måde gik jeg videre ad min berømmelses løbebane, da en ung mand af rig, fornem familie blev forflyttet til vort regiment. Hans navn vil jeg fortie. Aldrig i mit liv har jeg set et menneske, der i den grad var forkælet af lykken. Tænk Dem ungdom, åndfuldhed, skønhed, sprudlende humør, et forvovent mod, et velklingende navn, penge, så mange De vil, og De kan gøre Dem en forestilling om den opsigt, han gjorde i vor kreds. Mit overherredømme fik et alvorligt stød. Til en begyndelse søgte han mit venskab, blændet af min berømmelse, men jeg behandlede ham koldt, og han vendte mig derpå uden lang betænkning ryggen. Jeg begyndte at hade ham. Hans triumfer hos kammeraterne og hos damerne bragte mig til fortvivlelse. Jeg søgte en anledning til at yppe strid med ham. Men på mine spottegloser svarede han mig med samme mønt og, som det forekom mig, endnu mere rammende og bidende, end jeg var i stand til; hans riposter var i alt fald altid vittige.

Han spøgte, jeg rasede. Endelig en aften på et bal hos en polsk godsejer, hvor jeg så ham tage têten hos alle damerne og især hos værtinden, som jeg indbildte mig at stå særlig godt anskrevet hos, blev jeg ude af mig selv af raseri og slyngede ham en fornærmelse lige i ansigtet. Han sprang op og gav mig en ørefigen. Vi for ud efter vore sabler. Damerne besvimede; man skilte os; men endnu samme nat tog vi afsted for at slås.

Dagen brød frem. Jeg befandt mig med mine tre sekundanter på det aftalte sted. Med en utålmodighed, jeg ikke kan beskrive Dem, ventede jeg på min modstander. Solen var stået op, og dens stråler begyndte allerede at genere. Da så jeg ham komme. Han var til fods og i skjorteærmer, havde uniformsfrakken hængende på kårdespidsen og var kun ledsaget af et vidne. Vi gik ham i møde. Da han kom nærmere, så jeg, at hans hue, som han holdt i hånden, var fyldt med kirsebær.

Vore sekundanter afmålte tolv skridt. Det første skud var mit; men mit raseri og mit had var så voldsomt, at jeg ikke stolede på min hånd, og for at vinde tid til at blive roligere overlod jeg ham det første skud. Han afslog tilbuddet. Der blev så trukket lod. Med sit sædvanlige held vandt han. Han skød, og hans kugle gennemborede min hue. Nu var turen til mig, og endelig var hans liv i min hånd. Jeg betragtede ham opmærksomt for at opdage bare en skygge af uro i hans ansigt. Men nej, – dér stod han foran mundingen af min pistol, udsøgte sig de modneste kirsebær af sin hue og spyttede stenene ud; – de faldt ned næsten for mine fødder. Hans koldblodighed bragte mig til fortvivlelse.

"Hvad nytter det at skyde, når livet har så lidt værd for ham?" sagde jeg til mig selv.

Da fik jeg et ondskabsfuldt indfald. Jeg sænkede pistolen.

"De er åbenbart ikke i øjeblikket i humør til at dø," sagde jeg, "De foretrækker at spise morgenmad. Jeg vil ikke forstyrre Dem."

"De forstyrrer mig på ingen måde," svarede han. "Vær så artig, skyd De kun ... Men for resten, ganske som De vil. De beholder Deres skud, jeg er til tjeneste når som helst."

Jeg trådte lidt til side for at konferere med sekundanterne og erklærede derpå, at jeg forbeholdt mig mit skud til en anden gang. Og dermed var denne rencontre forbi.

Jeg forlod tjenesten og trak mig tilbage til landet. Men fra den tid er der ikke gået an eneste dag, hvor jeg ikke har tænkt på min hævn. Nu er turen endelig kommet til mig!"

Silvio gav mig et brev, han havde fået samme morgen. En eller anden, rimeligvis den, der besørgede hans affærer, skrev fra Moskva til ham, at den "omtalte person" om kort tid ville gifte sig med en ung og smuk dame.

"De gætter", sagde Silvio, "hvem den *omtalte person* er. Jeg rejser nu til Moskva. Vi vil så få at se, om han dagen før brylluppet kan se døden lige så koldblodig i øjnene, som den gang han spiste kirsebær!"

Med disse ord rejste han sig, kastede huen på gulvet og gik op og ned i værelset som en tiger i sit bur. Jeg havde hørt på ham i tavshed. Underlige, modstridende følelser kæmpede i mig.

Tjeneren kom og meldte, at vognen var forspændt. Silvio trykkede kraftigt min hånd, og vi omfavnede hinanden. Han tog plads i telegaen, hvori der stod to kasser, den ene med hans

pistoler, den anden med hans tøj. Vi sagde hinanden endnu engang levvel, og hestene satte afsted i trav.

II

Flere år var forløbet, og familieanliggender havde tvunget mig til at tage ophold i en lille, ussel flække i kredsen N. Skønt fuldt optaget af at forvalte mit gods længtes jeg dog hemmeligt tilbage til mit tidligere sorgløse og fornøjelige liv. Vanskeligst faldt det mig at få bugt med de lange, håbløst ensomme forårs- og vinteraftener. Det lykkedes mig nogenlunde at få slået tiden indtil middagen ihjel dels ved at tale med starosten, dels ved at inspicere arbejdet og de nye bygninger, som var under opførelse. Men så snart det begyndte at blive mørkt, var det mig ikke muligt at finde noget at tage mig til. De få bøger, som jeg havde fundet i pulterkammeret og omkring i skabene, kunne jeg alle udenad. Alle de historier, som husholdersken Kirilovna kunne, havde hun allerede fortalt mig utallige gange. Bøndernes sange begyndte også at kede mig, og jeg ville gerne have taget min tilflugt til likører og andre stærke drikkevarer, hvis jeg ikke havde fået hovedpine af dette stads. Og desuden frygtede jeg, oprigtig talt, for, at jeg af lutter kedsommelighed skulle slå mig på flasken. Af den slags drukkenbolte kender jeg adskillige, og det er de værste af dem alle.

Naboer havde jeg ingen af, når jeg lige netop undtager et par af den slags gamle svirebrødre, hvis underholdning nærmest bestod i at sukke, – og så foretrak jeg dog hellere at være ene. Jeg blev enig med mig selv om at gå til sengs så tidligt som mulig og spise middag så sent som muligt, og på denne måde

lykkedes det mig at forkorte aftenerne og forlænge dagene. Det forekom mig, at dette arrangement hjalp lidt på humøret.

Fire verst fra min ejendom lå grevinde B.s smukke gods.

Men det var kun beboet af hendes forvalter. Grevinden selv havde kun én gang opholdt sig dér, og det var det første år, hun var gift. Og selv denne ene gang havde hun kun været der knap én måned.

I mit eneboerlivs andet forår hørte jeg en dag, at grevinden og hendes mand agtede at tilbringe sommeren på godset. De kom virkelig i begyndelsen af juni.

En sådan rig nabos ankomst er på landet en begivenhed, som godsejerne og deres bønder taler om to måneder før og tre år efter. Hvad mig angik, så tilstår jeg, at efterretningen om, at en smuk, ung dame ville komme til egnen, satte mig i stor bevægelse. Jeg brændte af utålmodighed efter at lære hende at kende, og jeg besluttede mig til allerede den første søndag efter ankomsten at køre der hen for, i min egenskab af nærmeste nabo og alleærbødigste tjener, at gøre Hendes Nåde min opvartning. En lakaj førte mig til grevens kabinet og gik ind for at melde mig. Det var et stort værelse møbleret med al tænkelig komfort. Langs væggene stod der bogskabe og oven på dem bronzebuster. Over marmorkaminen hang et stort spejl. Gulvet var helt dækket med klæde, og over dette var der bredt kostbare persiske tæpper. Jeg havde i så lang tid været vænnet af med at se rigdom og komfort omkring mig, at al denne elegance formelig gjorde mig beklemt om hjertet, og jeg ventede derfor på greven omtrent som en supplikant fra en eller anden provins, der søger audiens hos ministeren.

Døren åbnedes, og en smuk ung mand på omtrent to og tredive år trådte ind. Greven modtog mig på den mest utvungne og elskværdige måde af verden. Jeg skulle lige til at udtale mig om anledningen til mit besøg, da han kom mig i forkøbet og i de venligste udtryk ønskede mig velkommen som nabo. Vi tog begge plads. Hans utvungne og behagelige konversation forjog snart min tossede kejtethed. Jeg havde allerede genvundet hele min sædvanlige koldblodighed, da grevinden pludselig trådte ind, og min forlegenhed blev nu større end nogensinde. Hun var meget smuk. Greven forestillede mig, og jeg forsøgte at påtage mig en utvungen mine; men jo mere jeg anstrengte mig for at synes naturlig, desto mere kejtet og forlegen følte jeg mig. For at give mig tid til at sunde mig, begyndte mine ny bekendte at tale indbyrdes med hinanden, som for at lade mig forstå, at de ønskede at behandle mig aldeles uden formaliteter, ganske som en god gammel bekendt.

Jeg havde imidlertid rejst mig og gik nu omkring i salonen og tog bøgerne og malerierne i øjesyn. Jeg forstår mig ikke på malerier, men der var alligevel ét, som tiltrak sig min udelte opmærksomhed. Det forestillede et schweizer-landskab; dog var det ikke billedets kunstneriske fortrin, der optog mig, men den omstændighed, at maleriet var gennemboret af to kugler. Begge hullerne befandt sig umiddelbart ved siden af hinanden.

"Et udmærket skud," bemærkede jeg, idet jeg vendte mig om til greven.

"Ja," sagde han, "og tilmed et meget mærkeligt skud. Er De en god skytte?" spurgte han.

"Temmelig god", svarede jeg, helt lykkelig over, at samtalen nu tog en vending, hvor jeg kunne være med. "Jeg tror ikke, jeg ville fejle et kort på tredive skridts afstand, – selvfølgelig med en pistol, jeg kender."

"Virkelig?" sagde grevinden med et udtryk, der forrådte den største interesse. "Og du, min ven, ville du også kunne træffe et kort på tredive skridts afstand?"

"Vi kunne jo forsøge ved lejlighed," svarede greven. "I min tid var jeg ingen dårlig skytte, men i fire år har jeg ikke haft en pistol i min hånd."

"Så tør jeg vædde på, at De nu ikke vil kunne ramme på tyve skridts afstand. At skyde med pistoler er en kunst, der kræver daglig øvelse. Jeg ved det af erfaring. Jeg regnedes for en af de bedste skytter i mit regiment. Men så havde jeg en gang, da mine pistoler var til reparation, i en hel måned ikke haft et våben i min hånd, og, vil De tro det, her greve, da jeg igen begyndte, kunne jeg på tyve skridts afstand ikke engang ramme en flaske. Vor ritmester, en fornøjelig og gemytlig gammel knark, var netop til stede og sagde: "Hvad betyder det. Kammerat! Kan du nu ikke længere knække halsen på en flaske? Det kalder jeg nøgternhed!" Nej, tro De mig, hr. greve, man må stadig øve sig, ellers går det ikke. Den bedste skytte, jeg nogensinde har truffet, tog hver eneste dag sine pistoler frem og skød aldrig under tre omgange før middagen."

Det syntes at more greven og grevinden at mærke, hvor veltalende jeg nu på en gang var blevet.

"Hvad for slags skytte var han?" spurgte greven.

"Ja, De vil næppe tro mig, men når han for eksempel så en flue på væggen, – ja, De ler, fru grevinde, men det er den

bogstavelige sandhed, – når han tilfældigt så en flue, så råbte han: "Hejda, Kuska, mine pistoler!" Kuska bringer ham så en ladt pistol. Paff! og fluen sidder smadret på væggen i samme sekund."

"Det kalder jeg en dygtig skytte," sagde greven. "Hvad hed han?"

"Silvio, hr. greve!"

"Silvio!" råbte greven som ramt af et lyn. "De har kendt Silvio?"

"Om jeg har kendt ham? Vi var intime venner, han hørte så godt som til regimentet. Men nu har jeg i fem år ikke hørt eller set noget til ham. De har altså også kendt ham, hr. greve?"

"Ja, jeg har kendt ham, – meget godt endda. Har han aldrig fortalt Dem om en besynderlig tildragelse?"

"Sigter De måske til en ørefigen, som en ung laban engang gav ham på et bal?"

"Har han sagt Dem navnet på denne – laban?"

"Nej aldrig, ... men, hr. greve," udbrød jeg, idet jeg anede sammenhængen, "jeg beder Dem tilgive mig, jeg tænkte virkelig ikke, ... skulle det være muligt? ... Var det måske Dem?"

"Ja, det var mig," svarede greven meget forvirret. "Og maleriet dér med det gennemhullede lærred er et minde om vort sidste møde."

"Å, min ven! Tal ikke mere om den historie", sagde grevinden. "Jeg gyser alene ved at tænke på den."

"Jo", svarede greven, "jeg vil fortælle vor gæst det hele. Han ved, hvorledes jeg fornærmede hans ven, og det er ikke mere end billigt, at han nu også får at høre, hvorledes Silvio hævnede sig."

Greven skød en lænestol hen til mig, og jeg hørte på ham med den mest spændte opmærksomhed.

"Jeg giftede mig for fem år siden. Den første måned – hvedebrødsdagene – tilbragte jeg her på mit gods. Til dette hus knytter sig erindringen om de lykkeligste men også om de uhyggeligste øjeblikke i mit liv.

En aftenstund var vi redet ud. Min hustrus hest blev sky. Hun blev bange, steg af og bad mig føre hendes hest tilbage ved tøjlen, mens hun selv gik hjem til fods. Da jeg kom hjem, så jeg en kaleche holde for døren. Man meldte mig, at en herre ventede på mig i mit kabinet, og at han ikke ville nævne sit navn, men kun havde sagt, at han var kommet i anledning af en forretningssag. Jeg gik ind og så i skumringen en langskægget mand, der var helt dækket med støv. Han stod ved kaminen dér. Jeg gik hen til ham og forsøgte at komme på, hvem han var."

"Du kender mig ikke igen, greve?" sagde han med rystende stemme.

"Silvio!" råbte jeg.

Og jeg tilstår, jeg følte hårene rejse sig på mit hoved.

"Ja, det er mig," vedblev han. "Jeg har et skud til gode. Jeg kommer for at kræve mit tilgodehavende. Er du parat?"

Jeg så en pistol stikke frem af hans lomme. Jeg afmålte tolv skridt, stillede mig hen i krogen dér og bad ham skynde sig, inden min hustru kom. Han ventede lidt og forlangte lys. Da dette var bragt, lukkede jeg døren og gav ordre til ikke at lade nogen komme ind. Så anmodede jeg ham igen om at skyde. Han løftede pistolen og sigtede ... Jeg talte sekunderne. Jeg tænkte på hende ... Et rædselsfuldt øjeblik forløb, ... så sænkede Silvio pistolen.

"Det gør mig ondt", sagde han, "men min pistol er ikke ladt med kirsebærstene ... Men ..." sagde han videre, "dette her er ikke nogen duel, det er et mord. Jeg er ikke vant til at skyde på en værgeløs mand. Lad os begynde forfra, og lad os kaste lod om, hvem der har første skud!"

Det løb rundt for mig ... Jeg tror, jeg afviste forslaget; ... men alligevel; ... Den anden pistol blev virkelig ladet. Vi rullede to papirstrimler sammen og lagde dem i den samme hue, som jeg engang havde gennemboret med min kugle. Vi trak lod, og jeg vandt igen.

"Du har et fordømt held, greve!" sagde han med en latter, jeg aldrig skal glemme.

Jeg ved ikke, hvad der foregik med mig, eller hvorledes det lykkedes ham at få mig til at skyde. Men jeg skød – og traf maleriet dér.

Greven pegede på det gennemhullede landskab. Hans ansigt var under fortællingen blevet højrødt. Grevinden var hvidere end sit lommetørklæde, og jeg havde svært ved at undertrykke et skrig.

"Jeg skød altså," vedblev greven, "og Gud været lovet, jeg fejlede ... Så sigtede Silvio ... (I dette øjeblik havde han et forfærdeligt udseende). Pludselig gik døren op. Mascha styrtede ind og kastede sig om min hals. Hendes komme gav mig mit mod tilbage.

"Min skat," sagde jeg, "ser du da ikke, at det er en spøg, vi har for? Hvor du dog er forskrækket! Gå, gå, drik et glas vand, og kom så tilbage. Jeg vil så forestille dig en god, gammel ven og kammerat."

Mascha var uvis om, hvad hun skulle tro.

"Er det sandt, hvad min mand siger?" spurgte hun, idet hun vendte sig til den skrækkelige gæst. "Er det sandt, drejer det sig her virkelig kun om en spøg?"

"Han spøger altid, grevinde," svarede Silvio; "en dag gav han mig for spøg en ørefigen, i spøg skød han en kugle gennem min hue, og stadig spøgende har han nu igen skudt på mig ... Nu kunne det være på tiden, at også jeg engang tillod mig en lille spøg ..."

Med disse ord ville han tage sigte på mig – i min hustrus nærværelse!

Mascha kastede sig for Silvios fødder.

"Stå op, Mascha, skammer du dig dog ikke?" råbte jeg rasende. "Og De, min herre, hvornår vil De gøre en ende på denne uværdige komedie? Vil De skyde eller vil De ikke?"

"Jeg skyder ikke," svarede Silvio. "Jeg har nu opnået, hvad jeg ønskede. Jeg ville en gang se dig bange og forvirret. Jeg har tvunget dig til at skyde på mig; mere forlanger jeg ikke. Jeg ved, at du ikke vil glemme mig, jeg overlader dig til din samvittighed."

Han gik til døren. Men på trinnet blev han stående, kastede et hurtigt blik på det gennemskudte billede og næsten uden at sigte affyrede han, idet han gik, pistolen i retning af maleriet.

Min hustru besvimede. Tjenerne turde ikke holde den fremmede tilbage men stirrede forfærdede på ham. Han gik ud på trappen og kaldte på sin kusk, og før jeg fik min fulde åndsnærværelse tilbage, var han kørt."

Greven tav.

På denne måde lærte jeg udgangen at kende på den sag som i sin tid havde optaget mig så meget. Jeg har aldrig senere genset

helten i denne historie. Man har fortalt mig at Silvio kort tid efter stillede sig i spidsen for en afdeling heterister, og at han faldt i slaget ved Skulleni.

Snestormen

Ved udgangen af året 1811 boede den brave Gavrila Gabrilovitch på sit landgods Negradova. Han var i hele omegnen bekendt for sin venlighed og gæstfrihed. Hans naboer besøgte ham hyppigt og spillede en lille boston med ham og hans frue Praskovia Petrovna, andre kom også af en anden grund, nemlig for at se deres datter Maria Gavrilovna, ej smuk, rank, syttenårig pige, der blev anset for en af de rigeste arvinger på egnen.

Maria havde en hemmelig kærlighed, og genstanden for den var en fattig løjtnant, der havde fået sin afsked og levede i sin landsby. Den unge mand var ikke mindre forelsket, men Marias forældre, der havde lagt mærke til deres gensidige tilbøjelighed, befalede datteren at opgive ethvert håb om nogen sinde at få ham, og den stakkels frier behandlede de endnu hårdere.

De to unge elskende udvekslede breve og så hinanden i al hemmelighed hver dag, enten i en granskov eller henne ved et lille kapel. Der tilsvor de hinanden evig kærlighed og troskab, anklagede deres skæbne, lagde planer og byggede luftkasteller. I deres breve og samtaler kom de ofte tilbage til den samme tanke: "Da vi ikke kan leve uden hinanden, men vore grusomme forældre modarbejder vor lykke, kan vi da ikke undvære deres samtykke?" Tanken opstod hos den unge mand, men den behagede Maria, der var af en romantisk natur.

Vinteren kom, og med den ophørte sammenkomsterne, men brevvekslingen blev mere levende. Vladimir Nikolajevitch – således hed det unge menneske – tiggede hende i hvert eneste brev om, at hun dog måtte hengive sig til ham og gifte sig

hemmeligt med ham. En tidlang ville de leve ganske forborgent, og derpå kaste sig for fødderne af de gamle, som da, rørt over deres heroiske udholdenhed og de elskendes ulykke, sikkert ville tage dem til nåde og udbryde: "Børn, kom i vore arme!"

Maria tøvede længe. En mængde forskellige planer til flugt havde hun forkastet, men omsider samtykkede hun i følgende: på den bestemte dag skulle hun ikke spise til aften, men begive sig tidligt til sit værelse under påskud af, at hun havde hovedpine. Hendes pige skulle indvies i hemmeligheden. De skulle begge liste sig ned i haven, og bag den skulle der holde en slæde, som skulle bringe dem til kirken i landsbyen Jadrinov, der lå nogle verst fra godset, og her skulle Vladimir vente dem.

Maria pakkede sammen, bandt linned og klæder i en bylt, skrev et langt brev til en følelsesfuld frøken, der var hendes veninde, og et andet til sine forældre. Hun tog afsked med dem i de mest rørende udtryk, undskyldte sin forseelse med lidenskabens ubetvingelige magt og endte med, at hun ville anse det øjeblik for det helligste i sit liv, da det blev hende tilladt at kaste sig for sine dyrebare forældres fødder. Efter at hun havde forseglet begge brevene med et lille Tula-signet, hvori der var indgraveret to flammende hjerter med en passende omskrift, kastede hun sig kort før daggry på sengen og slumrede ind, men hver gang hun var lige ved at falde i søvn, vækkedes hun af skrækkelige drømmesyner. Snart forekom det hende, at hun i samme øjeblik. Som hun satte sig i slæden, blev standset af faderen, der slæbte hende med sig gennem sneen og kastede hende ind i en mørk hvælving, hvorfra hun styrtede ned i en dyb underjordisk kælder; snart så hun Vladimir ligge bleg

og lidende i grænset, og døende bad han hende om at formæle sig med ham. Endnu mange andre lige så vilde drømmesyn fløj hende forbi, og til sidst stod hun op, blegere end sædvanlig, og med en virkelig hovedpine. Faderen og moderen mærkede det, og deres bekymrede spørgsmål: "Hvorledes har du det, Maria? Er du syg?" sønderrev hendes hjerte.

Hun søgte at berolige forældrene og ville synes munter, men det lykkedes hende ikke. Det blev aften, og den tanke: "Nu tilbringer du den sidste aften i din families kreds", pinte hendes hjerte. Ganske stille tog hun afsked med alle sine omgivelser.

Aftensbordet blev dækket, og hendes hjerte bankede stærkere. Med skælvende stemme forsikrede hun, at hun ikke kunne spise til aften og sagde forældrene godnat. De kyssede og velsignede hende, som de plejede. Hun var lige ved at græde, og da hun kom op på sit værelse og kastede sig i en lænestol, fik tårerne luft. Hendes pige søgte at berolige hende og indgive hende mod. Alt var beredt. Der var nu kun en halv time tilbage, og Maria skulle da for bestandig skilles fra sit hjem og sine forældre, fra sit værelse og sit ungdomsliv.

Udenfor rasede der en snestorm. Vinden hylede og rev i vinduerne. Det var lige som en trussel imod hende og fyldte hende med sørgelige anelser. I huset blev der efterhånden stille, og alle sov. Maria hyllede sig i et sjal, bandt en varm basjlik om hovedet, tog en lille kasse med sine ejendele i hånden og gik ud af bagdøren. Pigen bar et par bylter efter hende, og de ilede hurtigt gennem haven.

Stormen havde ikke lagt sig, men vinden blæste lige imod hende, som om den gjorde sig umage for at standse hende i det sidste øjeblik. Endelig nåede de med stor anstrengelse

havelågen, og slæden holdt ganske rigtigt udenfor. Hestene frøs og var urolige. Vladimirs kusk hjalp frøkenen og hendes pige ind i slæden, pakkede bylterne og den lille kasse ned i den, greb tømmen, og hestene fo'r afsted.

Vi vil nu overlade et øjeblik frøkenen til hendes skæbne og se os om efter den unge mand.

Vladimir havde hele dagen været i travl bevægelse. Tidligt om morgenen havde han været bos præsten i Jadrinov. Aldrig så snart havde han afgjort sagen med denne, før han kørte hen til nogle godsejere i nærheden for at skaffe sig forlovere. Den første, han kom til, var en fyrreårig invalidofficer, der gik ind på det med fornøjelse. Dette tilfælde, forsikrede han, erindrede ham om mange andre lignende husarstreger fra hans ungdom. Han overtalte Vladimir til at spise til middag hos sig og forsikrede ham om, at han med det samme ville finde de to andre forlovere, han skulle bruge. Straks efter middagsbordet kom der også en landmåler og en ung kaptajnssøn, der begge med stor glæde gik ind på Vladimirs anmodning og svor på, at de ville ofre livet for ham. Vladimir omfavnede dem henrykt og kørte hjem for at gøre sig færdig.

Det begyndte allerede at blive mørkt. Sin pålidelige *izwonik* (kusk) havde han sendt med et trespand forud til Negradovo og forklaret ham omstændeligt alt, hvad han havde at gøre. Til sit eget brug tog han e enspænderslæde og kørte uden kusk til Jadrinov, hvor Maria skulle indfinde sig et par timer efter. Vejen var ham velbekendt, og kunne tilbagelægges på en snes minutter.

Næppe var han ude i det fri, før blæsten rejste sig, og der opstod en sådan snestorm, at han ikke kunne se en hånd for

sig. Vejen var snart tilføget, og himmel og jord stod i ét. Hesten gik på lykke og fromme over grøfter og gærder. Hvert øjeblik væltede slæden, og alle Vladimirs bestræbelser gik ud på ikke at tabe retningen. Efter hans mening, var der allerede forløbet en halv time, og endnu var han ikke ved den lille skov foran Jadrinov. Der forløb atter en god stund, og endnu ingen skov. Han kørte hen over en mark, der var gennemskåret af grøfter. Stormen ville ikke lægge sig og himlen ikke klare op. Hesten blev træt, og den dampede af sved, for hvert øjeblik blev den siddende fast i sneen og måtte kæmpe for at hjælpe sig ud af driverne.

Vladimir havde aldeles tabt retningen. Han holdt stille for at overveje, og kom til det resultat, at han måtte holde sig mere til højre. Denne retning slog han ind på, men hesten kunne næppe komme af stedet. Der var nu forløbet en time, og Jadrinov kunne umuligt være langt borte, men han kørte og kørte, og marken fik ingen ende. Bestandig bakker og grøfter; tiden gik, og Vladimir blev urolig.

Endelig skimtede han til siden noget sort og styrede sin kurs imod det. Da han kom nærmere, så han, at det var en skov.

"Gud ske lov!" tænkte han, "så er jeg i nærheden."

Han kørte uden om den lille skov, i håb om snart at være på den kendte vej. Jadrinov måtte ligge lige bag ved. Snart fandt han en vej, som han kørte ind på; her var han noget i ly for den hylende blæst. Vejen var jævn, hesten fik atter mod, og Vladimir blev rolig.

Men han kørte og kørte, og der var intet Jadrinov at få øje på. Skoven tog ingen ende, og til sin skræk lagde Vladimir mærke til, at det var en skov, som han slet ikke kendte. Fortvivlelsen

greb ham. Han piskede løs på den stakkels hest; i begyndelsen faldt den vel ind i et trav, men efter et kvarters tids forløb var den atter i skridtgang, og alle Vladimirs forsøg på at få den hurtigere afsted havde ingen virkning.

Lidt efter lidt blev træerne sjældnere, og Vladimir kom ud af skoven, men Jadrinov var ikke til at opdage. Det måtte nu være midnat, og han måtte igen køre videre på lykke og fromme. Vejret blev mere stille, og skyerne fordelte sig. Foran ham udbredte sig en slette, der skjultes af et hvidt snetæppe. I nærheden lå en lille landsby, der kun bestod af nogle få huse. Vladimir kørte hen til den. Ved den første hytte sprang han af slæden, løb hen til vinduet og bankede på. Det blev åbnet, og han så en gammel, gråskægget mand.

"Hvad vil I?" spurgte den gamle.

"Er der langt til Jadrinov?"

"Å nej, en halv snes verst, tænker jeg."

Ved dette svar blev Vladimir stående som forstenet.

"Hvem er du?" spurgte den gamle.

Vladimir brød sig kun lidt om at svare på dette spørgsmål, men fortsatte:

"Kan du skaffe mig heste til Jadrinov?"

"Hvorfra skulle jeg få heste?" svarede bonden.

"Kan jeg da ikke få en fører? Jeg vil betale ham, hvad han forlanger."

"Vent lidt," sagde den gamle og lukkede vinduet, "så skal jeg sende min søn ud til dig."

Vladimir ventede, men det varede ham for længe, og han bankede igen. Vinduet åbnedes, og den gamle spurgte:

"Hvad vil du nu igen?"

"Hvor er din søn?"

"Han kommer straks, men han må klæde sig på først. Hvis du fryser, kan du komme ind og varme dig."

"Nej tak! send mig bare din søn."

Døren åbnede sig langt om længe. En ung knøs kom ud med en knippel i hånden og gik forud, idet han straks fandt vejen, der var dækket af snedynger.

"Hvad kan klokken være?" spurgte Vladimir.

"Det kan snart blive dag," svarede den unge bonde, og dermed var samtalen forbi.

Hanerne galede, og det var allerede lyst, da de nåede Jadrinov. Kirken var lukket; Vladimir betalte føreren og kørte hen til præstens bolig, men sit trespand så han ikke noget til. Hvilken efterretning ventede ham?

Men vi vender igen tilbage til de gode folk i Negradovo for at se, hvorledes sagerne står der.

Her var slet intet passeret.

De gamle vågnede og gik ned i spisestuen, Gavrila med nathue på og en bøffelskinds trøje, og Petrovna i sin vatterede slåbrok. Man bragte samovaren, og Gavrila sendte pigen ned for at forhøre sig om, hvorledes Maria havde sovet, og hvorledes det stod sig med hende i dag. Pigen kom tilbage og meldte, at frøkenen havde rigtignok sovet dårligt, men nu havde hun det bedre og ville straks komme ned. Maria kom og ønskede forældrene en god morgen.

"Hvorledes er det med din hovedpine?" spurgte faderen.

"Bedre," svarede Maria.

"Du havde stærk feber i går," sagde moderen.

"Det er nok muligt," svarede Maria.

Dagen gik til ende, uden at der forefaldt noget, men natten efter blev Maria syg. Der blev sendt bud til byen efter lægen, og hen ad aften kom han og fandt den syge i stærk feber. Et par dage svævede hendes liv i fare.

I hjemmet var der ingen, der vidste noget om den aftalte flugt. De breve, som Maria havde skrevet, var brændt, og hendes kammerpige vogtede sig vel for at sladre af skole, for hun var bange for de gamle. Præsten og vidnerne var blevet enige om at tie stille, og kusken snakkede aldrig over sig, ikke engang når han var fuld. Således forblev det hele en hemmelighed, uagtet der var en halv snes personer indviet i sagen. Maria fortalte rigtignok selv alting i sine feberfantasier, men hvad hun sagde, var alligevel så uklart, at moderen, der aldrig fjernede sig fra hendes seng, kun fik så meget ud af det, at datteren var dødeligt forelsket i Vladimir, og at det uden tvivl var denne kærlighed, der havde fremkaldt hendes sygdom. Hun rådførte sig da med sin mand og sine naboer, og alle var enige om, at Vladimir var den, som skæbnen havde bestemt til hendes mand, at fattigdom ikke var nogen forbrydelse og rigdom ikke heller den højeste lykke.

Imidlertid begyndte Maria at komme sig. Allerede i længere tid havde man ikke set Vladimir der i huset. Han var afskrækket af den uvenlige modtagelse. Man besluttede da at sende bud efter ham for at underrette ham om den uventede lykke, at forældrene havde givet deres samtykke til forbindelsen, men hvor stor var alles forbavselse, da man fik et brev fra ham, der var skrevet som af en afsindig. Han erklærede, at han aldrig mere ville sætte sin fod i deres hus. Han bad om, at man ville

forglemme en ulykkelig, og gentog, at døden nu var hans eneste håb. Nogle dage efter erfarede man, at han var rejst og havde sluttet sigt til armeen. Dette skete i 1812.

I lang tid måtte man holde dette skjult for Maria. Selv nævnte hun ham aldrig med et eneste ord. Nogle måneder efter læste man haus navn blandt deres, der havde udmærket sig hæderligt ved Borodino, og da Maria hørte, at han lå hårdt såret, faldt hun i afmagt. Man frygtede for et nyt tilbagefald af nervefeberen, men lykkeligvis kom sygdommen ikke tilbage. Derimod fik hun snart en ny sorg, thi hendes fader døde og efterlod hende hele sin formue. Men arven kunne ikke trøste hende; hun delte oprigtigt moderens sorg og lovede, at hun aldrig ville forlade hende. Begge forlod Negradovo, det sted, hvortil der knyttede sig så mange sørgelige erindringer, og flyttede hen til et gods, som de ejede i en fjerntliggende provins.

Snart indfandt der sig friere nok til den unge pige, men hun gav ingen det mindste håb. Undertiden tilrådede moderen hende, at hun dog skulle gøre et valg, men da rystede Maria på hovedet og stirrede i tanker hen for sig. Vladimir levede ikke mere. Dagen før franskmændene holdt deres indtog, var han død i Moskva, men mindet om ham var hende helligt – i det mindste bevarede hun omhyggeligt alt, hvad der kunne erindre hende om ham. De bøger, som han engang havde læst, hans noder, hans tegninger og de digte, som han havde afskrevet til hende. Naboerne fik hele historien af vide, forundrede sig over hendes troskab og ventede med nysgerrighed på at se den unge helt, der engang skulle besejre denne jomfruelige Dianas ulykkelige troskab.

Krigen var endt hæderligt. Regimenterne vendte tilbage til deres hjem. Mængden strømmede dem i møde, og musikken spillede erobrede sange, tyrolervalse og arier af *Joconda*. Officererne, der var draget i krig som drenge, vendte tilbage som mænd, behængte med ordener. Soldaterne passiarede muntert med hinanden og indblandede hvert øjeblik tyske og franske ord i deres samtaler. Det var en uforglemmelig tid! Alle jublede af henrykkelse, hjertet bankede dobbelt varmt for fædrelandet, og kærlighed til kejseren var den følelse, der forenede alle.

De russiske fruentimmer var mageløse, dengang deres sædvanlige kulde var forsvundet, og deres henrykkelse ubeskrivelig, når de mødte de sejrrige tropper, når de råbte deres hurraer og kastede huerne i vejret. Der er ingen officer fra den tid, som ikke villigt anerkender, at den russiske kvinde dengang var den dyrebareste belønning for alle de udståede farer og anstrengelser.

I denne glimrende tid levede Maria og hendes moder i guvernementet T… og så ikke, hvorledes begge hovedstæder fejrede troppernes hjemkomst, men ude på landet var glæden lige så almindelig og måske endnu stærkere. Når en officer viste sig på disse steder, blev han modtaget som en engel, og ingen civilist kunne måle sig med ham.

Jeg har allerede sagt, at Maria bestandig var omsværmet af friere, men at hun var ligegyldig imod alle. Disse friere trådte nu pludselig i skygge, da den sårede husarmajor Burmin trådte ind i slottet med St. Georgs-ordenen i sit knaphul og en tiltrækkende bleghed på sine kinder. Han var omtrent seks og tyve år gammel og var fra krigen vendt tilbage til sine godser,

der stødte op til den landsby, hvor Maria boede. Hun udmærkede ham særdeles, og når han var hos hende, forsvandt hendes sædvanlige sørgmodighed. En digter ville have sagt, når han så dem sammen: *Se amor non è, che dunque?* (Er det ej kærlighed, hvad er det da?) Burmin var da også virkelig en elskværdig ung mand. Han var af naturen opmærksom og artig imod damerne, og over for Maria var han utvungen og fri. Man sagde, at han tidligere havde gjort dumme streger, men det skadede ham ikke i Marias omdømme, for dumme streger, der vidner om mod og dristighed, tilgiver damerne gerne. Hvad der dog tiltalte hende mest hos den unge husarofficer, var hans tavse tilbageholdenhed. Uagtet hun måtte tilstå for sig selv, at han behagede hende, og uagtet han på sin side heller ikke var i tvivl om, at hun udmærkede ham, var der dog aldrig kommet et ord over hans læber. Hvad holdt ham da tilbage? Var det den frygtsomhed, der altid er uadskillelig fra sand kærlighed, eller var det stolthed? Hun kom snart på det rene med, at det var det første, og ventede med utålmodighed på det øjeblik, da han skulle overvinde den og erklære sig. Hun fordoblede sin venlighed mod ham, og denne opførsel syntes også at skulle medføre det ønskede resultat. I det mindste hensank Burmin i et sådant drømmeri, og hans mørke øjne fæstede sig på Maria med en sådan fyrighed, at en forklaring måtte synes ganske nær. Naboerne talte allerede om brylluppet, som om en afgjort sag, og Marias moder glædede sig over, at datteren endelig havde fået en frier, der var hende værdig.

En dag sad den gamle alene i sit værelse og lagde en kabale, da Burmin trådte ind og spurgte efter Maria.

"Hun er nede i haven," svarede moderen, "gå De kun ned til hende."

Han traf hende nede ved dammen med en bog i hånden. Samtalen gik snart i stå, og der opstod en gensidig forlegenhed. Burmin erklærede omsider, at han allerede længe havde søgt efter en lejlighed til at åbne sit hjerte for hende, og han bad hende derfor om at høre et øjeblik på ham. Maria lukkede bogen og slog øjnene ned som et tegn på, at hun samtykkede.

"Jeg elsker Dem," sagde husarofficeren, "jeg elsker Dem lidenskabeligt."

Maria rødmede og bøjede hovedet endnu dybere.

"Jeg handlede uforsigtigt, da jeg gav efter for min tilbøjelighed og lyst til at se og høre Dem jævnligt. Nu er det for sent at modarbejde, hvad der er sket. Erindringen om Deres kære og uforglemmelige ansigt vil altid være både min kval og min lyksalighed, for der påhviler mig en tung forpligtelse. Jeg må åbenbare Dem en hemmelighed, der for bestandig adskiller os fra hinanden: jeg er allerede gift."

Maria så forundret på ham.

"Jeg er gift," vedblev officeren, "gift allerede for fire år siden, og dog ved jeg ikke, hvem der er min kone, hvor hun opholder sig, og om jeg nogensinde skal se hende igen."

"Hvad siger De!" råbte Maria. "Hvor besynderligt! men jeg beder Dem, bliv ved! fortæl!"

"I begyndelsen af 1812," sagde han, "ilede jeg til Vilna, hvor mit regiment stod. Sent om aftenen ankom jeg til en poststation og forlangte frisk forspand. Da rejste der sig pludselig en så heftig snestorm, at både postholderen og kusken rådede mig til, at jeg dog skulle lade den trække forbi

først. Jeg fandt mig i det, men en ubeskrivelig uro bemægtigede sig mig, og det forekom mig, som et eller andet uforklarligt *noget* drev mig afsted. Stormen ville ikke lægge sig. Jeg kunne ikke holde det ud længere, men lod spænde for og kørte afsted i det forfærdelige vejr. Kusken besluttede at køre langs floden, hvad der ville forkorte vejen med hele tre verst. Flodbredden var dækket med sne, kusken kom bort fra vejen, og vi befandt os pludselig i en ganske ubekendt egn; men stormen ville endnu ikke lægge sig. Jeg så et lys og befalede ham at køre efter det. Det var en oplyst trækirke, der stod åben; uden for kirkedøren holdt nogle slæder, og i indgangen stod der folk.

"Herhen!" råbte nogle stemmer.

Jeg lod kusken køre derhen.

"Men, min Gud, hvor du dog bliver længe borte," råbte en til mig, "bruden er lige ved at falde i afmagt, og præsten ved ikke, hvad han skal gøre. Vi var lige i begreb med at tage bort; kom nu hurtigt!"

Tavs sprang jeg ud af slæden og trådte ind i kirken, der kun var sparsomt belyst. En ung dame sad på en bænk i en mørk krog, og en kammerpige syslede med hende.

"Gud ske lov!" udbrød denne, "at De endelig kommer. De havde nær taget livet af frøkenen."

Den gamle præst kom hen til mig og spurgte, om han skulle begynde.

"Ja," sagde jeg ganske distræt.

Man hjalp den unge dame op, og et blik sagde mig, at hun var alt andet end hæslig. Men hvorledes skal jeg forklare min utilgivelige letsindighed? Jeg stillede mig hen ved siden af hende foran altret. Præsten havde hastværk. Tre herrer og

kammerpigen støttede bruden, og vi blev viet. Man sagde til os: "Kys nu hinanden!" Min hustru vendte sit blege ansigt om til mig, og jeg ville kysse hende, da hun i det samme råbte: "Det er ikke ham! Det er ikke ham!" og styrtede bevidstløs om. Forloverne så forskrækkede på mig, men jeg vendte mig om, gik ud af kirken, og da ingen holdt mig tilbage, kastede jeg mig i min vogn og råbte: "Kør til!"

"Min Gud!" råbte Maria, "og De ved ikke, hvad der er blevet af Deres stakkels hustru?"

"Det ved jeg ikke," svarede han, "jeg ved ikke engang, hvad landsbyen hedder, hvor vi blev viet, og husker heller ikke, hvad det var for en station, jeg kørte bort fra. Dengang var jeg tankeløs og brød mig så lidt om, at jeg havde gjort et skridt, der var både letsindigt og lovstridigt, at jeg faldt i søvn, straks efter at jeg havde forladt kirken, og først vågnede op ad dagen, da jeg allerede havde passeret den næste station. Min tjener faldt i en træfning, så jeg ikke engang har håb om nogen sinde at genfinde den, jeg har drevet en så uforsvarlig spøg med."

"Min Gud! Min Gud!" sagde Maria og greb hans hånd, "det var altså dig, og du kender mig ikke igen?"

Den unge husarofficer blev bleg som et lig og styrtede ned for hendes fødder.

Ligkistefabrikanten

Ligkistefabrikant Adrian Prokorovs sidste flyttegods var blevet kastet på ligvognen, og for fjerde gang slæbte et par magre heste sig fra Basmanna til Nikitska, ligkistefabrikanten flyttede hen med hele sit hus. Han havde lukket sin butik, på døren opslået bekendtgørelse om, at huset var til salg eller til leje, og begav sig nu til fods til sin ny bolig. Da den gamle mand nærmede sig til det gule hus, som ofte havde lokket hans fantasi og som han nu endelig havde købt til en billig pris, mærkede han med forundring, at han i hjertet ikke følte sig glad. Da han var trådt over den fremmede dørtærskel og sad i sin ny bolig, længtes han efter den forfaldne hytte, hvor i de sidste 18 år alt var gået i den samme strenge orden. Han gav sig dernæst til at skænde på sine to døtre og på tjenestepigen for deres langsomhed og tog selv fat for at hjælpe dem. Snart kom alt igen i orden. Kassen med helgenbillederne, skabet med husgerådet, bordet, divanen og sengestedet indtog de af ham anviste hjørner i det inderste værelse, I køkkenet og gæsteværelset hensattes mesterens arbejder: Ligkister af alle mulige farver og dimensioner, skabe med sørge-hatte, -kapper og -frakker. Over døren anbragtes et skilt, der forestillede en fyldig amor, med en omvendt fakkel i hånden og med overskriften: "Her sælges og beslås ligkister, såvel simple som malede; ligeledes udlejes de og gamle repareres." Pigerne gik ud i deres kammer; Adrian gjorde en runde omkring i huset, satte sig ved vinduet og gav ordre til at bringe temaskinen ind.

Den oplyste læser ved, at Shakespeare og Walter Scott begge har skildret deres gravere som lystige og muntre folk for at denne modsætning skulle gøre en kraftigere virkning på vor fantasi. Af agtelse for sandheden kan vi ikke følge deres eksempel, men er nødt til at tilstå, at vor ligkistefabrikants karakter ganske svarede til hans sørgelige håndtering. Adrian Prokorov var i almindelighed mørk og tankefuld. Han brød kun tavsheden for at skænde på sine døtre, når han traf dem siddende ledige og se ud af vinduet på de forbigående, eller for at forlange af dem, der havde den ulykke (og undertiden vel også tilfredsstillelse) at trænge til hans arbejder, en overdreven pris for disse. Og således var Adrian også nu, da han sad ved vinduet og drak sin syvende kop te, efter sædvane hensunket i mørke tanker. Han tænkte på skylregnen, der for en uge siden ved selve bommen havde mødt den afskedigede brigadérs ligfølge. Mange kapper havde derved snerpet sig sammen, mange hatte havde bugtet sig. Han forudså uundgåelige udgifter; for hans forråd af gamle sørgeklæder var kommet i en beklagelig forfatning for ham. Han håbede at få tabet oprettet hos den gamle kræmmerske Triukhina, der allerede i et år havde været døden nær. Men Triukhina lå for døden i Razgulea, og Prokorov frygtede for at hendes arvinger skulle glemme deres løfte, være for dovne til at sende bud til ham i så stor en afstand og indlade sig i handel med de nærmeste leverandører.

Disse tanker blev uventet afbrudt ved tre frimurer-slag på døren.

"Hvem der?" spurgte ligkistefabrikanten.

Døren åbnedes, og en mand, på hvem man ved første øjekast kunne se, at det var en tysk håndværker, trådte ind i stuen, og

med et glad ansigt nærmede han sig til værten.

"Undskyld, kære genbo," sagde han i denne tysk-russiske dialekt, som vi endnu ikke kan høre uden at le, "undskyld, at jeg forstyrrer Dem! Jeg ønskede at gøre Deres bekendtskab uden at bruge lang tid til det. Jeg er skomager; mit navn er Gottlieb Schultz; jeg bor her i gaden i huset lige overfor. I morgen fejrer jeg mit sølvbryllup, og jeg kommer for at bede Dem og Deres døtre i al venskabelighed at spise til middag hos mig."

Indbydelsen blev modtaget med taknemmelighed, ligkistefabrikanten bad skomageren tage plads og drikke en kop te, og snart var de, takket være Gottlieb Schultz' åbenhjertige karakter, inde i en venskabelig samtale.

"Hvorledes går det med Deres handel, genbo?" spurgte Adrian.

"Åh, så som så!" svarede Schultz. "Jeg kan ikke klage. Dog er det ikke med mine varer som med Deres; folk kan til nød undvære fodtøj i levende live; men efter døden kan de ikke undvære en ligkiste."

"Fuldkommen rigtigt!" sagde Adrian. "Vel går den levende barfodet, når han ikke har råd til at købe fodtøj; men selv den fattigste døde skal dog have en ligkiste – gratis."

Således fortsattes deres samtale endnu i nogen tid. Endelig rejste skomageren sig og tog afsked med ligkistefabrikanten, idet han gentog sin indbydelse.

Dagen efter på slaget 12 gik ligkistefabrikanten og hans døtre ud af den lille dør på det nykøbte hus og over til genboens. Jeg vil ikke beskrive hverken Adrian Prokorovs russiske kaftan eller Maskulinas og Darias europæiske pynt, men i så henseende afvige fra den af nutidens romanforfattere vedtagne sædvane.

Dog anser jeg det ikke for overflødigt at bemærke, at begge pigerne havde gule hatte og røde sko, hvilket kun plejede at være tilfældet ved højtidelige lejligheder.

Skomagerens indskrænkede bolig var opfyldt med gæster, for største delen tyske håndværkere med deres koner og svende. Af russiske "embedsmænd" var der kun en vægter, Tsjukonjets Jurko, der, uagtet sin ringe stilling, havde vidst at vinde værtens specielle bevågenhed. I 25 år havde han med troskab og redelighed tjent i sin bestilling. Ildebranden i 1812, der ødelagde hovedstaden, havde også tilintetgjort hans gule bod. Men snart kom der, efter fjendens udjagelse, i dens sted en ny, grålig, med hvide søjler af den doriske orden, og Jurko begyndte igen at spanke op og ned i den med sin økse og i sin grove klædeskittel. Han var bekendt med den største del af tyskerne, der boede omkring Nikitsia-porten; ja en og anden iblandt dem havde vel også tilfældigvis overnattet hos ham fra søndag til mandag. Adrian søgte straks at gøre bekendtskab med ham som med en mand, man måske engang, senere eller tidligere, kunne have nytte af, og da gæsterne gik til bords, satte de to sig sammen. Værten og værtinden tilligemed deres datter, den 18-årige Lottchen, spiste vel med gæsterne, men bød tillige om og hjalp kokkepigen med opvartningen. Øllet blev skænket. Jurko spiste for fire, og Adrian gav ham intet efter; hvorimod hans døtre var noget undselige. Samtalen i det tyske sprog blev tid efter anden mere og mere larmende. Pludselig forlangte værten at blive hørt, og efter at have trukket en tillakket flaske op, udbrød han på russisk:

"Min gode Luises skål!"

Champagnen bruste. Værten trykkede et ømt kys på sin 40-årige ægtefælles friske ansigt, og gæsterne tømte larmende den gode Luises skål.

"Mine kære gæsters skål!" sagde dernæst værten, idet han trak den anden flaske op, og gæsterne takkede ham og tømte på ny deres glas.

Nu begyndte skålerne at følge den ene ovenpå den anden. Man drak hver enkelt gæsts skål; man drak Moskvas og et helt dusin andre byers skål; man drak alle laugs skål i almindelighed og hvert enkelts i særdeleshed; man drak mestrenes og svendenes skål. Adrian drak tæt og blev så munter, at han også selv foreslog en og anden lystig skål. Pludselig løftede en af gæsterne, en tyk hvedebrødsbager, sit glas i vejret og udbrød:

"Deres skål, for hvem vi arbejder – unsere Kundleute!"

Forslaget blev, ligesom alle de forrige, antaget med glæde og enstemmigt. Gæsterne begyndte at bukke for hinanden, skrædderen for skomageren, skomageren for skrædderen, bageren for dem begge, alle for bageren osv. Midt under disse gensidige komplimenter udbrød Jurko, idet han vendte sig til sin nabo:

"Hvad for noget? Drik fatter, drik dine dødes skål!"

Alle brød ud i skoggerlatter; men ligkistefabrikanten anså sig for fornærmet og satte et mørkt ansigt op. Ingen lagde imidlertid mærke til det; gæsterne vedblev at drikke, og det ringede allerede til vesper, da de rejste sig fra bordet.

Gæsterne skiltes sent ad og for størstedelens vedkommende noget berusede. Den tykke bager og en bogbinder, hvis ansigt lignede et rødt safiansbind, tog Jurko under armen og fulgte

ham til hans bod, idet de ved denne lejlighed stadfæstede det russiske ordsprog: den ene tjeneste er den anden værd.

Ligkistefabrikanten kom hjem beruset og vred.

"Hvad er det også for noget?" sagde han ved sig selv. "Hvorfor er min håndtering ikke lige så god som de andres? Eller er ligkistefabrikanten en broder til bøddelen? Hvad ler det ukristelige pak ad? Er ligkistefabrikanten måske en gøgler som dem, der driver om ved juletid? Jeg kunne have haft lyst til at have dem samlet her i min ny bopæl og til at give dem et ordentligt gilde, så stort ... men nu bliver der ikke noget af dét! – Nu vil jeg indbyde dem, som jeg arbejder for, de rettroende døde."

"Hvorledes har du det, fatter?" spurgte tjenestepigen, der var ved at trække hans støvler af. "Hvad er da det for noget? Gud bevares! Indbyde de døde til din ny bopæl! Det var en besynderlig lyst!"

"Jo, min salighed vil jeg indbyde dem," vedblev Adrian, "og det i morgen den dag. Jeg indbyder jer, mine velgørere, til at tilbringe aftenen hos mig i morgen; jeg skal beværte jer med det bedste, jeg har."

Med disse ord lagde han sig til sengs og snorksov lidt efter. –

Det var endnu mørkt ude, da man vækkede Adrian. Kræmmersken Triukhina var død samme nat og et ilbud fra hendes butikssvend var kommet galoperende med denne efterretning til Adrian. Ligkistefabrikanten gav ham et ti-kopek-stykke i drikkepenge for det, klædte sig i en hast på, bestilte vogn og kørte til Razgulea. Ved den afdødes port stod allerede politi, og kræmmerne spadserede op og ned ligesom

ravne, der har lugtet et ådsel. På et bord lå liget, gult som voks, men endnu ubedærvet. Familien, naboerne og husets folk trængte sig omkring det. Alle vinduer var lukket; der brændte lys, og præsterne oplæste bønner. Adrian gik hen til Triukhinas nevø, en ung kræmmer i moderne frakke og sagde ham, at ligkiste, lys, ligklæde og andet begravelsestilbehør skulle blive ham leveret med al punktlighed. Arvingen takkede ham noget distræt og sagde, at han ikke ville prutte med ham om prisen, men ganske stolede på hans samvittighedsfuldhed. Efter sin sædvane bandede ligkistefabrikanten på, at han ikke skulle tage for meget, vekslede dernæst betydningsfulde blikke med butikssvenden og kørte bort for at træffe anstalter. Hele dagen igennem kørte han frem og tilbage imellem Razgulea og Nikitsia-porten. Om aftenen var alt bragt i orden, og han begav sig hjemad til fods, og lod vognen køre bort. Det var en måneklar nat. Ligkistefabrikanten nåede velbeholden Nikitsia-porten. Ved Voznesenie råbte vor ven Jurko ham an, og da han hørte, at det var ligkistefabrikanten, ønskede han ham en god rolig nat.

Det var sent. Ligkistefabrikanten var allerede kommet til sit hus, da han pludselig så noget, der gik hen ad hans port til, åbnede lågen og skjulte sig der.

"Hvad kan det være?" tænkte Adrian. "Er der igen nogen, der behøver min tjeneste? Er det måske en tyv, der lister sig ind til mig? Eller er det en elsker, der besøger mine små narre? Nå, vi får se!"

Og ligkistefabrikanten tænkte allerede på at kalde sin ven Jurko til hjælp. I samme øjeblik nærmede skikkelsen sig atter til lågen og gjorde mine til at gå ind; men da den så husets ejer

løbe til, standsede den og tog sin trekantede hat af. Ansigtet forekom Adrian bekendt; men han kunne ikke i hast rigtig komme til at se det.

"Det er mig, De vil besøge?" spurgte Adrian ganske åndeløs. "Så vær så god og træd indenfor!"

"Ingen komplimenter, min gode mand!" sagde skikkelsen i en hul tone. "Gå De selv i forvejen og vis gæsterne vejen!"

Adrian havde heller ikke tid til at gøre komplimenter. Lågen stod åben; han gik op ad trappen og skikkelsen efter ham. Det syntes Adrian, at der gik folk inde i værelserne.

"Hvad pokker betyder det?" tænkte han og skyndte sig ind; men – nu vaklede hans knæ under ham: Værelset var fuldt af døde. Månens lys faldt igennem vinduerne ind på deres gule og blå ansigter, deres indfaldne munde, deres forstyrrede, halvtlukkede øjne og deres fremstikkende næseben. Med skræk genkendte Adrian i dem personer, der var blevet begravet ved hans bestræbelser, og i den gæst, der var kommet ind sammen med ham, brigaderen, der var blevet begravet på den tid, da det skylregnede. Alle, både damer og herrer, omringede ligkistefabrikanten, bukkede for ham og komplimenterede ham, med undtagelse af en stakkel, der for kort tid siden var blevet begravet gratis, og som af skam og undseelse over sin pjaltede dragt ikke nærmede sig, men stod stille i en krog. Alle de øvrige var anstændigt klædt: damerne havde kapper, besat med bånd; embedsmændene var i uniformer, men ubarberede, købmændene i deres søndags-kaftaner.

"Du ser her, Prokorov," sagde brigaderen i hele det hæderlige selskabs navn, "at vi alle er stået op på din indbydelse. Kun de er blevet hjemme, som dels ikke *kunne* komme, da de er

fuldstændig smuldret hen, dels er ben uden hud; men dog kunne én ikke holde det ud der, men ville absolut besøge dig."

I det samme trængte den lille benrad sig igennem hoben og nærmede sig til Adrian. Hans hjerneskal grinede høfligt til ligkistefabrikanten. Nogle stykker lysegult og rødt klæde og gammelt lærred hang hist og her på ham som på en stang. Hans knokkelfødder slog frem og tilbage i nogle store sko, ligesom stødere i hver sin morter.

"Kender du mig ikke, Prokorov?" sagde benraden. "Husker du ikke den afskedigede sergent ved garden, Peter Petrovitch Kurilkin, den samme, som var den allerførste, du, i året 1799, besørgede en ligkiste til – og det en fyrrekiste i stedet for en egekiste?"

Med disse ord udstrakte han sine benede arme imod ham; men Adrian samlede sine kræfter, gav sig til at råbe og stødte ham tilbage. Peter Petrovitch vaklede, segnede om og smuldrede aldeles hen.

Blandt de døde opstod nu en almindelig mumlen af uvilje. Alle tog de sig af deres kammerats ære og gik løs på Adrian med skældsord og trusler, og bedøvet af deres skrig og halv tilintetgjort tabte den stakkels vært al besindelse og segnede bevidstløs om på levningerne af den afskedigede gardesergent.

Solen havde allerede længe beskinnet sengen, ligkistefabrikanten lå i. Endelig åbnede han øjnene og så foran sig tjenestepigen, der pustede til ilden i temaskinen. Med skræk erindrede Adrian sig alle nattens begivenheder. Triukhina, brigaderen og sergent Kurilkin stod dunkelt for hans fantasi.

Han ventede i tavshed, at pigen skulle begynde samtalen og berette om følgerne af de natlige tildragelser.

"Hvor du har sovet længe, husbond," sagde Aksinea, idet hun gav ham hans slåbrok. "Vor nabo skrædderen har været her og spurgt efter dig, og vægteren kom løbende med efterretning om, at det i dag er Tsjastnyjs navnedag; men du blev ved at sove, og vi ville ikke vække dig."

"Men har der ikke været bud her fra salig Triukhinas?"

"*Salig* Triukhinas? Er hun død da?"

"Din tosse! Var det ikke dig selv, der i går hjalp mig med at passe hendes ligtøj til?"

"Hvorledes har du det, fa'er? Er du gået fra forstanden eller har rusen fra i går endnu ikke forladt dig? Hvad? Begravelse i går? Du var jo den hele dag til gilde hos tyskeren, kom perialiseret hjem og kastede dig på sengen, hvor du har sovet lige til nu, hvor de ringer til højmesse."

"Så-h!" sagde ligkistefabrikanten glad.

"Ja vist," svarede pigen.

"Nå! Giv mig så te da og kald på mine døtre!"

Postmesteren

Hvem har ikke ofte bandet postmestrene, hvem har ikke tit og mange gange skældt dem huden fuld? Hvem har ikke i et anfald at vrede afkrævet dem den skæbnesvangre bog, hvori man indfører sine unyttige klager over forsinkelser, grovheder og forsømmelser? Hvem betragter dem ikke som udskud af menneskeheden, ligesom afskedigede guvernementsskrivere, eller i det mindste ligesom røverne fra Murom? Dog, lad os være retfærdige! Lad os en gang tænke os i deres sted; måske vi så ville dømme dem langt mildere.

Hvad er en postmester? Han er en sand martyr blandt embedsmændene i fjortende klasse, hvis rang bare tjener til at værne dem mod at få prygl – og ikke en gang det altid. (Jeg appellerer til mine læseres erfaring). Hvilke pligter har denne diktator, som fyrst Wjasemski spøgende har kaldt ham? Har han i virkeligheden ikke et hårdt arbejde? Ingen ro hverken dag eller nat. Alle de ærgrelser, der på en kedsommelig rejse har samlet sig sammen i en passagers inderste, giver man luft overfor postmesteren.

Er vejret stygt, vejene dårlige, postillonen beruset og hestene stædige, – alt sammen er det postmesterens skyld. Kommer den rejsende ind i hans fattige hus, betragter han ham som en fjende, ja, han kan prise sig lykkelig, når han overhovedet er så heldig at blive sin ubudne gæst kvit igen. Men når der så ingen hest er parat? … Hvor regner så ikke skældsord og trusler ned over hans syndige hoved! I regn og sne må han piske omkring ude, i storm og i den værste frost må han søge op på loftet for,

om end kun et øjeblik, at være fri for gnavne passagerers klager og overfald.

Sæt der kommer en general. Postmesteren ryster og bæver og ofrer sine sidste to trojkaer og sine kurérheste. Generalen kører videre uden så meget som at sige tak. Fem minutter senere er posten der! En jæger forlanger brøsigt friske heste …

Undersøger vi sagen nøjere må vi snarere føle medlidenhed end komme med hårde ord. Og så endnu ét. I tyve år har jeg rejst Rusland igennem på kryds og tværs. Jeg kender så godt som alle postruter og har stiftet bekendtskab med flere slægtled postilloner; der er få postmestre, jeg ikke kender personligt, og ikke ret mange, jeg ikke har haft at gøre med. I en ikke alt for fjern fremtid håber jeg at kunne offentliggøre nogle interessante iagttagelser, jeg har gjort på mine rejser; her skal jeg kun bemærke, at i den offentlige mening bliver postmestrene, som embedsmænd betragtede, helt forkert bedømt. Alle de postmestre, man så ivrigt bagtaler, er i almindelighed fredelige, tjenstvillige naturer, der holder af selskab, er yderligt beskedne og ikke særligt belemrede med penge. Underholder man sig med dem, – og det gør de herrer rejsende ofte urigtigt i at forsmå, – kan man høste mangen en interessant og nyttig erfaring. Hvad mig selv angår, må jeg tilstå, at jeg langt foretrækker at tale med dem frem for med en embedsmand af højere rang, selv om han rejser i regeringens ærinde.

Man vil let gætte, at jeg i denne klasse agtværdige medmennesker har adskillige venner. Ja, rent ud sagt. Mindet om en af dem er mig dyrebart. Tilfældigt traf vi engang hinanden, og jeg skal nu fortælle mine kære læsere lidt om ham.

Det var i maj 1816, jeg rejste tilfældigt gennem guvernementet X ad en nu nedlagt rute. Da jeg ikke stod højt i rang, rejste jeg med posten og brugte kun to heste. Følgelig viste postmestrene mig ikke særlig opmærksomhed, og ofte måtte jeg tage med magt, hvad der med rette tilkom mig. Ung og heftig som jeg var, plejede jeg at give min harme luft, når trojkaen, jeg havde ret til, en gang imellem blev stillet til disposition for en person af højere rang. Det varede også temmelig længe, før jeg kunne vænne mig til, at en mere fremtrædende livegen blev foretrukket for mig ved guvernørens taffel, og endnu den dag i dag, synes jeg, dette er ganske i sin orden. Hvad ville der også blive af alting, hvis den meget fornuftige regel, at rangen skal respekteres, blev stillet lige med, at forstanden skal respekteres? Hvor megen strid ville det ikke give anledning til? Og hvem skulle tyendet først adlyde?

Men vi vender tilbage til vor fortælling.

Det var en varm sommerdag. Tre verst fra stationen begyndte det at småregne, men kort efter øsede det ned, så jeg blev gennemblødt. Da jeg kom til stationen, sørgede jeg først for hurtigst muligt at skifte klæder; derpå bad jeg om te.

"Hejda, Dunja!" råbte postmesteren, "lav samovaren til og hent fløde."

Da han sagde det, dukkede en omtrent fjortenårig pige frem bag disken og skyndte sig ud i gangen. Hendes skønhed slog mig.

"Er det din datter?" spurgte jeg postmesteren.

"Ja, det er min datter," svarede han med bevidst stolthed, "hun er så klog og så flink; hun slægter sin salig moder på."

Så gav han mig på mit forlangende en anvisning på friske heste, og imens fordrev jeg tiden med at betragte billederne, der prydede væggene i hans tarvelige, men propre stue. De forestillede beretningen om den fortabte søn. På det første tog en ærværdig olding i nathue og slåbrok afsked med den levelystne yngling, der i en fart tog imod hans velsignelse og hans pengepung. Det andet fremstillede i skrigende farver den unge mands udsvævende levned; han sad ved et bord omringet af falske venner og skamløse fruentimmer. Dernæst så man den ruinerede unge herre, i en smudsig skjorte og med trekantet hat på hovedet, vogte svin og tage del i deres måltid. Hans ansigtstræk udtrykte dyb sorg og anger.

Endelig præsenteredes hans hjemkomst. Den gode, gamle mand viste sig i nathuen og slåbrokken fra før og ilede ham i møde; den fortabte søn lå på knæ. I baggrunden slagtede køgemesteren fedekalven, og den ældre broder spurgte tjenerne om grunden til al den glæde. Under hvert billede stod en forklaring på tyske vers. Alt dette står klart for min hukommelse, ligesom også balsamkrukken og sengen med det brogede gardin og de andre genstande i stuen.

Ja, det er næsten, som værten selv står for mig endnu, – en rask, jovial mand omkring de halvtreds, klædt i en lang grøn frakke, der var prydet med tre medaljer i falmede bånd.

Næppe havde jeg og min gamle kusk sat os, før Dunja kom tilbage med samovaren. Den lille kokette mærkede straks ved første øjekast det indtryk, hun gjorde på mig. Hun slog sine store, blå øjne ned, og jeg indledte en samtale med hende.

Hun svarede uden spor af generthed, ganske som en pige, der har set sig en del om i verden. Jeg bød hendes fader et glas

punch, gav Dunja en kop te, og vi underholdt os med hinanden, som var vi gamle bekendte.

Hestene havde allerede stået længe og ventet, men jeg havde endnu ikke lyst til at skilles fra postmesteren og hans datter. Endelig tog jeg afsked, faderen ønskede mig en lykkelig rejse, og datteren fulgte mig til vognen.

I forstuen blev jeg stående og bad om lov til at give hende et kys til afsked.

Dunja tillod det, og skønt jeg ved, jeg har givet mange kys,

> Siden jeg hende først så,

har dog intet vakt så levende og behagelige erindringer hos mig som dette.

Der gik flere år. Så førte tilfældet mig ad samme vej og til samme sted. Jeg kom til at huske på den gamle postmesters datter og glædede mig ved tanken om at se hende igen. "Men," tænkte jeg så igen, "måske er den gamle postmester rejst, og Dunja er sagtens allerede gift."

Også den tanke, at faderen eller datteren kunne være døde, faldt mig ind, og det var med bange anelser, jeg nærmede mig stationen.

Hestene standsede foran det lille posthus.

Da jeg trådte ind i stuen, genkendte jeg straks billederne, der forestillede den fortabte søn. Bord og seng stod endnu på deres gamle plads. Men i vindueskarmen var der ikke mere nogen blomster, og alt så uordentligt og forfaldent ud. Postmesteren sov i sin fåreskindspels; da jeg kom, vågnede han og rejste sig.

Ja sandelig, det var Simeon Wyrin. Men hvor var han blevet gammel! Mens han ordnede mine papirer og skrev mine ordre om friske heste ind, betragtede jeg hans grå hår og de dybe

furer i hans ubarberede ansigt, jeg så hans bøjede ryg, og jeg kunne i min forundring ikke lade være med at spørge, hvorledes tre eller fire år havde kunnet forvandle den raske, kraftige mand til en svag olding.

"Kender du mig virkelig ikke?" spurgte jeg, "vi er jo gamle bekendte."

"Kan være," svarede han gnavent, "her bor vi ved landevejen, og der er mange rejsende, der er taget ind hos mig."

"Er Dunja ikke rask?" vedblev jeg.

Den gamle så bister ud.

"Ja, Gud må vide det," svarede han.

"Så er hun måske gift?" spurgte jeg.

Den gamle lod, som om han ikke hørte mit spørgsmål, og fortsatte halvhøjt læsningen af min ordre.

Jeg spurgte ikke mere, men bad om en kop te.

En følelse af nysgerrighed lod mig ikke få ro, og jeg håbede, at et glas punch skulle sætte min gamle vens tunge på gled.

Og jeg tog ikke fejl. Den gamle sagde ikke nej til et glas. Jeg lagde mærke til, at rommen forjog hans gnavne lune. Ved det andet glas blev han snaksom; han huskede mig eller lod, som om han huskede mig, og så gav han mig den historie, som den gang optog og foruroligede mig i høj grad.

"De kendte altså min Dunja," begyndte han, "ja hvem kendte ikke hende? – Ja, Dunja –! Hvad var hun ikke for en prægtig pige! Alle, der kom her, roste hende, og ingen sagde et ondt ord om hende. Kom her fine damer, så gave de hende snart et lommetørklæde, snart et par ørenringe, og de rejsende herrer tog ind her og lod, som om de kom for at spise til middag eller til aften, men i virkeligheden var det bare, for at de kunne få lov

til se noget længer på Dunja. En herre kunne være så vred, han være ville, bare hun var her, blev han skikkelig og talte venligt med mig. Ja, vil De tro, både kurérerne og jægerne plejede at passiare med hende i halve timer. Hun stod for huset og holdt al ting rent og gjorde i stand, ja hun fik tid til alt muligt. Og jeg gamle nar blev aldrig træt af at beundre hende og kunne ikke sætte hende højt nok. Tror De ikke, jeg holdt rigtigt af hende? Mener De, jeg forkælede barnet? De tror måske, hendes liv var lykken selv? Nej, ulykken render man ikke sådan fra; hvad der er beskåret én, det slipper man ikke for."

Så fortalte han mig udførligt om sin ulykke.

For tre år siden, en vinteraften, da postmesteren sad og læste en ny bog og hans datter bag disken arbejdede på en ny kjole, kørte en trojka frem for døren. Den rejsende bar tjerkesserhue og militærkappe og var svøbt ind i et tæppe. Han kom ind i stuen og forlangte heste; men alle hestene var ude. Da den rejsende hørte det, ville han til at bruge både sin stemme og sin kosakpisk, men Dunja, der var vant til sådan scener, kom til og spurgte rolig den fremmede, om han ikke ønskede en lille forfriskning.

Dunjas tilsynekomst gjorde den sædvanlige virkning. Den fremmedes vrede forsvandt. Han var villig til at vente på hestene og bestilte aftensmad. Han tog sin våde, grove hue af, lagde sit tæppe og afførte sig sin kappe, og så viste det sig, han var en slank, ung husar med sort overskæg. Han gjorde sig det mageligt og passiarede fornøjet med postmesteren og hans datter.

Aftensmaden blev sat på bordet, og hestene kom imidlertid tilbage.

Postmesteren lod dem straks spænde for, uden at de først blev fodret.

Da han igen kom ind i stuen fandt han den unge mand liggende næsten bevidstløs på en bænk; han var pludselig blevet upasselig, havde ondt i hovedet og kunne umuligt fortsætte rejsen. Hvad var der at gøre? Postmesteren afstod ham sin seng, og lægen i S. skulle hentes, hvis den syge ikke var bedre næste morgen.

Næste dag var husaren endnu dårligere. Hans tjener red til byen for at hente doktor. Dunja forbandt hans hoved med et tørklæde, der var dyppet i eddike, og satte sig ved hans seng med sit arbejde. Når postmesteren var inde, klagede den syge og sagde næsten ikke et ord; dog drak han to kopper kaffe og bestilte stønnende sin middagsmad. Dunja veg ikke fra hans side. Hvert øjeblik bad han om noget at drikke, og Dunja rakte ham så et glas limonade, som hun selv tillavede. Patienten drak hver gang lidt, og når han rakte glasset tilbage, trykkede hans svage hånd taknemmelig Dunjas.

Ved middagstid kom lægen. Han følte den syges pals, talte med ham på tysk og erklærede så på russisk, at patienten kun trængte til ro og om nogle dage igen ville være i stand til at fortsætte rejsen. Husaren gav ham femogtyve rubler for besøget og indbød ham til middag. Lægen tog imod det, og de spiste begge med god appetit, drak en flaske vin og skiltes yderst tilfredse med hinanden.

Så forløb igen en dag, og husaren følte sig helt rask. Han var særdeles munter og spøgte bestandig snart med Dunja, snart med postmesteren; han fløjtede alle slags viser, sludrede med de rejsende, indførte deres ordre om friske heste i postbogen,

og forstod at indynde sig sådan hos den godmodige postmester, at denne var helt ked af det, da han den tredje dags morgen måtte skilles fra sin elskværdige gæst.

Det var søndag. Dunja klædte sig på for at gå til messe. Husarens vogn kørte frem. Han sagde farvel til postmesteren og betalte ham rundeligt både for husly og beværtning. Også med Dunja tog han afsked og bad om lov til at køre hende til kirken, der lå i udkanten af landsbyen.

Dunja stod og betænkte sig.

"Hvad er du bange for?" spurgte faderen, "Hans Excellence er ingen ulv, han æder dig ikke; kør du bare med."

Dunja satte sig op ved siden af husaren, tjeneren sprang op på bukken, kusken slog smæld med pisken, og hestene fo'r afsted. Den stakkels postmester fattede ikke, hvordan han kunne lade Dunja køre bort med husaren, hvordan han kunne være så blind, og hvad det var, der havde omtåget hans forstand. Der var næppe gået en halv time, før han begyndte at få betænkeligheder og følte en sådan uro, at han ikke længere kunne holde det ud, men begav sig på vej til kirken.

Da han nåede den, så han, at folk allerede var ved at gå, men Dunja var ingen steder at se. Han skyndte sig ind i kirken. Præsten gik bag alteret, og klokkeren slukkede lysene. To gamle koner lå endnu og bad i en krog, men Dunja var ikke i kirken. Den ulykkelige fader kunne næppe beslutte sig til at spørge klokkeren, om hun havde været til messen. Klokkeren svarede, han havde ikke set hende. Så gik postmesteren hjem mere død end levende. Endnu et håb havde han tilbage. Dunja kunne i ungdommelig letsindighed have fundet på at tage med til næste station, hvor hendes gudmoder boede. I meget fortvivlet

spænding ventede han på, at den trojka, hun var taget bort med, skulle vende tilbage. Kusken kom ikke. Endelig hen mod aftenen indfandt han sig, men han var alene og beruset og bragte den gruelige besked, at Dunja var rejst videre med husaren.

Denne ulykke kunne den gamle mand ikke bære. Han lagde sig straks i samme seng, hvor den unge bedrager endnu dagen forud havde ligget. Og mens postmesteren nu overvejede de nærmere omstændigheder, kom han til det resultat, at sygdommen havde været opdigtet. Den stakkels mand fik en alvorlig feber og blev bragt til S. En anden postmester måtte foreløbig afløse ham. Lægen, der havde behandlet husaren, besøgte også ham. Han forsikrede postmesteren, at den unge mand havde været fuldkommen rask, og at han selv havde fundet situationen mistænkelig, men havde tiet stille af frygt for kosakpisken. Om tyskeren sagde sandhed eller kun ville prale med sin skarpsindighed, får være det samme, under alle omstændigheder gav han ikke den ulykkelige patient nogen trøst med sine forklaringer.

Næppe var postmesteren kommet noget til kræfter igen, så ansøgte han i S. om to måneders orlov, og uden at sige et ord om sine planer begav han sig til fods ud at lede efter sin datter.

Af papirerne vidste han, at kavalerikaptajn Minski var rejst fra Smolensk til Petersborg. Manden, der kørte med ham, havde sagt ham, at skønt det så ud til, at Dunja frivilligt gik med, havde hun dog grædt hele tiden undervejs.

"Måske," tænkte postmesteren, "bringer jeg mit vildfarne lam hjem igen."

Optaget af disse tanker kom han til Petersborg. Han tog ind i Ismailovskis barakker hos en afskediget underofficer, han fra gammel tid var kammerat med; og så begyndte han at søge. Han opdagede snart, at Minski virkelig var i Petersborg, og at han boede i Demuths hotel. Postmesteren besluttede at gå hen til ham.

Tidligt næste morgen stod han i hans forværelse, og under foregivende af, at han var en gammel soldat, der ønskede at se Hs. Excellence, lod han sig melde.

En karl, der stod og børstede støvler, sagde, at hans herre sov endnu og at han aldrig tog imod før klokken elleve. Postmesteren gik og kom tilbage på det opgivne klokkeslæt. Minski kom selv ud til ham i slåbrok og rød nathue.

"Hvad vil du, min ven?" spurgte han.

Den gamle mands hjerte bankede heftigt, han fik tårer i øjnene og kunne kun med skælvende stemme sige:

"Deres Excellence! – For Guds skyld – vis mig den nåde ..."

Minski betragtede ham nøje, kastede sig til hans bryst, greb hans hånd og førte ham ind i sit værelse og låsede døren.

"Deres Excellence," vedblev den gamle, "Tabt er tabt; men giv mig nu i det mindste min stakkels Dunja tilbage. De har længe nok fjaset med hende. Lad hende dog ikke til ingen nytte gå til grunde."

"Hvad der er sket, kan ikke gøres usket," sagde den unge mand i største forlegenhed; "Jeg har gjort ondt imod dig, og jeg er rede til at bede dig om tilgivelse; men tænk ikke på, jeg skulle slippe Dunja. Hun skal blive lykkelig, det giver jeg mit æresord på. Hvad ønsker du hende mere? Hun elsker mig, hun er ikke

mere i stand til at leve som før, og ingen af jer kan glemme det, der er sket."

Så puttede han noget ned i den gamles ærmeopslag, åbnede døren, og postmesteren stod igen, uden at vide, hvordan det gik til, på gaden.

Længe stod han ubevægelig. Endelig mærkede han en rulle papir i sit ærme; han tog den og fik fat i flere femogtyve-rubelsedler, tårerne stod ham igen i øjnene, – det var harmens tårer. Han rev banknoterne i stykker, kastede dem på jorden, trådte på dem og gik.

Da han var gået et par skridt blev han stående og tænkte. Så vendte han om. Men banknoterne var allerede forsvundet. En velklædt mand så ham og skyndte sig hen til en droske, sprang hurtig op og råbte til kusken:

"Kør! I en fart!"

Postmesteren fulgte ikke efter ham. Han havde besluttet at rejse hjem igen. Men først ønskede han dog en gang endnu at se sin Dunja. Med det for øje gik han to dage efter igen op til Minski. Men karlen lod ham på en grov måde vide, at hans herre ikke tog imod, ja han stødte endog postmesteren ud af forværelset og slog døren i for næsen af ham. Postmesteren ventede og ventede, men gik så sin vej.

Samme dags aften gik han over Litijnaja, efter at han havde overværet et *Te Deum* i "Alle de Bedrøvedes Kirke". På en gang fo'r en droske forbi, og han kendte Minski. Drosken holdt foran et treetages hus, og husaren sprang op ad trappen. Da fik postmesteren en god idé. Han vendte igen tilbage, gik hen til kusken og spurgte:

"Hvis er det køretøj, min ven? Er det ikke Minskis?"

"Jo, det er," svarede kusken, "men hvad vil du ellers?"

"Din herre har bare givet mig ordre til at bringe et brev til hans frøken Dunja; men nu har jeg glemt, hvor Dunja bor."

"Hun bor her; på anden sal. Men du kommer for sent med dit brev, min ven. Nu er han selv oppe hos hende."

"Det gør ikke noget," sagde postmesteren, og hans hjerte bankede stærkt, "tak for underretningen; jeg skal nok få mit ærinde udrettet."

Så gik han op ad trappen.

Døren var låset. Han ringede. Flere sekunder stod han i spændt forventning. Så raslede nogle nøgler, og der blev lukket op.

"Bor ikke Avdotia Simeonovna her?" spurgte han.

"Jo," svarede en ung tjenestepige, "hvad ønsker De?"

Uden at svare et ord gik postmesteren ind i forværelset.

"De må ikke gå ind! De må ikke gå ind!" råbte pigen, "Avdotia Simeonovna har besøg."

Uden at bryde sig om pigen gik postmesteren ind. Det var mørkt i de to første værelser. Det tredje var oplyst. Han gik hen imod den åbne dør og blev stående. Minski sad tankefuld i det kostbart udstyrede værelse. Dunja, der var klædt efter alle modens fordringer, sad på armen af hans lænestol som en rytterske i en engelsk sadel. Hun så kærligt ned på ham og snoede hans sorte lokker med fingrene, der strålede af kostbare ringe.

Stakkels postmester! Aldrig havde hans datter været så smuk. Han kunne ikke lade være med at beundre hende.

"Hvem er det?" spurgte hun uden at se op.

Han tav. Da Dunja ikke fik svar slog hun øjnene op – og faldt om med et skrig. Minski blev forskrækket, sprang til og løftede hende op; men da han så den gamle postmester i døren, slap han straks Dunja, gik hen til ham og sagde tænderskærende med en stemme, der dirrede af raseri:

"Hvad vil du her? Hvorfor forfølger du mig alle vegne, som om jeg var en røver? Vil du myrde mig? Ud med dig!"

Med kraftig hånd greb han den gamle i struben og puffede ham ned ad trappen. Den gamle mand gik hjem til sit logi. Hans ven rådede ham at indgive en klage. Men da postmesteren havde tænkt sig om et øjeblik, slog han afværgende ud med hånden og besluttede at opgive ethvert forsøg.

To dage senere forlod han Petersborg og rejste lige hjem til sin station, hvor han igen overtog sit embede.

"Ja, nu har jeg i tre år levet uden Dunja, og jeg har hverken hørt eller set hende. Gud ved, om hun lever endnu. Alt muligt kan lade sig gøre her i verden. Hun er ikke den første, og hun bliver ikke den sidste, der falder i garnet, en skurkagtig rejsende spænder ud, og så bliver hun først elsket, men bag efter – så bliver hun forladt. Der er så mange sådan unge piger i Petersborg, som i dag går i fløjl og silke og i morgen ligger på gaden i den største nød. Når jeg kommer til at tænke på, at det måske kunne gå Dunja sådan, og at hun kunne gå til grunde, ja så begår jeg en synd og ønsker, hun lå i sin grav."

Sådan fortalte min ven, den gamle postmester. Mere end en gang blev han afbrudt af tårer, som han på en rørende måde tørrede af med sit frakkeskøde, ganske som den vrede Terentitch i Dmitrievs smukke ballade. Disse tårer var til dels kaldt frem af punchen, hvoraf han, mens han fortalte, tømte

fem glas; men lad dem være kommet, hvordan de vil, så rørte de mig alligevel dybt.

Da jeg havde sagt farvel, varede det længe, før jeg kunne glemme den gamle postmester, og længe efter tænkte jeg på den stakkels Dunja. –

Da jeg for kort tid siden rejste gennem den lille by X, kom jeg igen til at huske på min gamle ven. Jeg hørte, at stationen, han havde bestyret, var blevet nedlagt. Da jeg spurgte, om den gamle postmester endnu levede, kunne jeg ikke få noget tilfredsstillende svar. Derfor besluttede jeg at besøge det vel kendte sted, lejede befordring og kørte til landsbyen N.

Det var efterår. Tætte skyer dækkede himlen, og en kold vind jog over de afblomstrede marker og hvirvlede afsted med røde og gule blade, som den rev af træerne på sin vej. Ved solnedgang kom jeg til landsbyen og holdt foran det lille posthus.

En tyk kone kom ud i forstuen, hvor den stakkels Dunja en gang kyssede mig, på mit spørgsmål svarede hun, at den gamle postmester allerede var død for et år siden. I hans hus boede der nu en brygger, og hun var hans kone. Jeg begyndte at angre min unyttige rejse, og at jeg havde givet syv rubler ud forgæves.

"Hvad døde han af?" spurgte jeg bryggerkonen.

"Af drik, min fa'r," svarede hun.

"Hvor ligger han?"

"Bag gærdet hos sin afdøde kone."

"Er der ikke én, der vil vise mig hans grav?"

"Jo, det er der vel nok. Hør, Wanka! Lad katten være, og følg den herre hen på kirkegården, og vis ham postmesterens grav."

Så kom en pjaltet, rødhåret og tilmed enøjet dreng løbende og førte mig straks hen på kirkegården.

"Har du kendt den afdøde?" spurgte jeg undervejs.

"Ja, det har jeg rigtignok. Han har jo lært mig at lave rørfløjter. Jeg har mange gange råbt efter ham, når han (Gud være hans sjæl nådig) kom ud fra kroen: "Onkel, onkel, giv os nogle nødder." Og så kastede han nødder hen til os, og han legede altid med os og –."

"Er der endnu nogen af de rejsende, der husker ham?"

"Nu kommer her jo kun så få. Undertiden kommer assessoren herud, men han bryder sig ikke om de døde. Forrige sommer kom en fornem dame kørende og spurgte efter postmesteren og gik hen til hans grav."

"Hvad var det for en dame?" spurgte jeg nysgerrigt.

"Det var sådan en køn dame," svarede drengen, "hun kørte med seks heste og havde tre små herrer med og en amme og en sort hund, og da hun hørte, at den gamle postmester var død, så græd hun og sagde til børnene, at de skulle blive her, så ville hun gå hen på kirkegården. Og så tilbød jeg at gå med. Men den fine dame sagde, at hun kendte nok vejen. Og så gav hun mig fem kopeker. – Det var sådan en rar dame."

Vi kom til kirkegården. Det var en øde plet, der ikke var indhegnet. Rundt om stod trækors, men ikke et eneste træ var der til at give dem skygge. Aldrig i mit liv har jeg set så trist en kirkegård.

"Her er den gamle postmesters grav," sagde drengen og sprang hen til en jordhøj, hvor der stod et sort kors med en kobberfigur på.

"Og det var denne grav, damen besøgte?" spurgte jeg.

"Ja," svarede Wanka, "jeg lagde mærke til hende et stykke fra. Hun knælede og blev liggende længe. Så gik hun tilbage til byen

og gik op til præsten og gav ham nogle penge; og så kørte hun igen; men mig gav hun fem kopeker, – det var rigtignok en god dame!"

Også jeg gav drengen fem kopeker og beklagede ikke, at jeg havde foretaget den lille rejse og givet syv rubler ud.

Adelsdamen som bondepige

I et af vore fjernest liggende guvernementer boede Ivan Petrovitch Berestov. I sin ungdom havde han tjent i garden, og anno 1797 tog han afsked fra tjenesten. Han flyttede ud på landet til sit gods og opholdt sig dér til sin død. Han var gift med en fattig adelig dame. Hun døde i barselseng, mens han netop var på rejse for at inspicere sine ejendomme. Han søgte ved huslige beskæftigelser at trøste sig over tabet af hustruen. Han byggede sig et nyt hus efter sit eget hoved og anlagde en klædefabrik; han bragte sine forviklede pengesager i orden, og lidt efter lidt anså han sig selv for den fornuftigste mand i hele Europa, en opfattelse, som hans naboer, når de, hvad jævnligt skete, indkvarterede sig på godset med samt deres familier og hunde, roligt lod ham beholde.

Til hverdag bar han en plysjakke og søn- og helligdage en frakke, hvortil klædet var leveret fra hans egen fabrik. Han besørgede selv hele godsets regnskabsføring og læste intet andet end *Senatstidende*.

Han var almindelig afholdt, selv om man anså ham for noget stolt. Hans nærmeste nabo, Gregor Ivanovitch Muromski, var den eneste, som ikke kunne komme ud af det med ham.

Muromski var en russisk landadelsmand af den gode gamle slags. Da han i Moskva havde forødt største delen af sin formue og var blevet enkemand, trak han sig, tilbage til sit gods, – det eneste han endnu havde tilbage, – Og fortsatte dér sine ekstravagancer, om end på anden måde end før. Han anlagde en engelsk park, som han ofrede omtrent alt, hvad han havde

tilbage, på. Han lod sine staldkarle klæde som jockeyer og indforskrev en engelsk guvernante til sin datter. Markerne drev han efter engelsk mønster.

Men "med fremmed mel lader russisk brød sig ikke bage": mens hans udgifter steg, tog hans indtægter af. Men desuagtet anså man ham dog ikke for nogen tosse: han var den første blandt guvernementets godsejere, som havde forstået knebene med at skaffe sig prioriteter i sin ejendom hos overformynderiet, – noget, som på den tid blev anset for en overordentlig indviklet og vanskelig historie. Blandt dem, der så skævt til ham, var Berestov, og denne lagde aldrig fingrene imellem, når han talte om ham. Had til alt nyt var et fremtrædende træk i Berestovs karakter. Han var ikke i stand til at forlige sig med naboens anglomanske tendenser og søgte hver lejlighed, han kunne finde, til at holde sig op over ham.

Når han viste en fremmed om på sit gods, og denne så roste driften, svarede han med et ironisk smil:

"Ak ja! Hos mig går det ikke til som hos min nabo, Muromski. Jeg har ikke råd til at ødsle på engelsk manér! Jeg er tilfreds, når jeg blot på god, gammel russisk vis kan holde sulten ude."

Disse og lignende udtalelser kom Muromski for øre, – naturligvis forbedrede og udpyntede efter omstændighederne. Anglomanen kunne lige så lidt finde sig i kritik som journalisterne. Han rasede og skældte Berestov ud for bagvasker, bjørn og provinsialist.

På denne fod stod de to godsejere med hinanden, da Berestovs søn kom hjem. Han var blevet opdraget på universitetet i X og ville nu være officer, men dette modsatte faderen sig bestemt. For civiltjeneste havde den unge mand

aldeles ingen smag. Ingen af dem ville give efter, og således levede den unge Alexis indtil videre på landstedet som baron, mens han dog, for alle tilfældes skyld, lod sin knebelsbart vokse. (Den gang måtte kun militæret bære knebelsbart).

Aleksis var en rigtig brav og flink fyr, og det ville sandelig have været både synd og skam, om han aldrig skulle komme til at vise sin slanke figur i en stram uniform, og om han skulle tilbringe sin ungdom med at pløje kedsommelige kontorakter i stedet for at muntre sig på ryggen af en hest. Naboerne, som på jagten altid så ham i første række uden hensyn til vej og sti, var enige om, at der aldrig blev en dygtig embedsmand af ham. De unge damer iagttog ham nysgerrigt og sendte ham nu og da et stjålent blik. Men Alexis bemærkede det ikke, og de tilskrev hans ufølsomhed overfor deres små tilnærmelser et eller andet hemmeligt kærlighedsforhold. Og denne antagelse bestyrkedes ved en mystisk korrespondance, han førte med en vis person i Moskva. Man havde fået fat på en afskrift af adressen, der gik om fra hånd til hånd og lød som følger: "Til Akulina Petrovna Kurotchim, Moskva, vis à vis Alexisklosteret, hos kobbersmed Sameljev. – Man anmodes venligst om at aflevere dette brev til A. N. R."

De læsere, som ikke har levet på landet, kan ikke gøre sig nogen forestilling om, hvor fortryllende sådanne unge provinsdamer kunne være. Opvokset i den reneste luft under skyggen af skovenes og havernes træer, henter de deres livserfaring og verdenskundskab udelukkende fra bøger. Ensomheden, friheden og læsningen udvikler tidligt følelser og lidenskaber, som vore byskønheder aldeles ikke kender. For unge damer på landet er bare lyden af et par postklokker en

usædvanlig tildragelse; en tur til en naboby regnes for en begivenhed i deres liv, og når en fremmed kommer til egnen, efterlader et sådant besøg ofte erindringer for hele livet. Naturligvis vil nok en og anden gøre sig lystig over deres ejendommeligheder, men fordi en overfladisk iagttager giver sig til at more sig over dem, kan han dog ikke af den grund berøve dem deres virkelige fortrin, blandt hvilke karakterens uafhængighed står i første række. Og uden denne egenskab, – mener Jean Paul, – gives der overhovedet ikke nogen menneskelig storhed. Hovedstædernes damer får måske en bedre opdragelse, men omgangen med mange mennesker glatter karakter-ejendommelighederne ud og gør sjælen ligeså tom som et dukkehoved. Dette være sagt uden al ros eller daddel; *nota nostra manet*, som en gammel lærd har sagt.

Man kan godt forestille sig det indtryk, Alexis måtte komme til at gøre på vore unge damer. Han var den første, der præsenterede sig for dem med mørk mine og *Weltschmerz*-præg, den første, der konverserede dem om et forspildt liv og om bristede illusioner; – og for at gøre det hele komplet bar han en ring med et dødningehoved. Sådan noget var fuldkommen nyt på landet.

De unge damer var helt tossede efter ham.

Men Lisa, – eller Betsy, som Muromski plejede at kalde hende, – anglomanens datter, var specielt indtaget i ham. Familierne omgikkes ikke. Hun havde endnu ikke set Alexis, og dog var han allerede emnet for alle hendes små naboerskers samtaler. Hun var sytten år gammel. Hendes sorteblå øjne oplivede hendes mørke teint og det smukke ansigt. Hun var eneste datter og naturligvis meget forkælet. Hendes kådhed og

evindeligt gode humør henrykte faderen og bragte guvernanten til fortvivlelse. Guvernanten, – miss Jackson, – var en indbildsk frøken på fyrretyve år, hun sminkede hver dag sit ansigt og malede sine øjenbryn, læste to gange om året "*Pamela*", fik et honorar af 2000 rubler og kedede sig gudsjammerligt i vort barbariske Rusland.

Lisa blev opvartet af Nastja, der, – skønt hun var ældre, – dog var lige så kåd og vild som sin frøken. Lisa holdt meget af hende. Med få ord: Nastja var en langt vigtigere person på Muromskis gods, end en betroet kammerpige er det i en fransk komedie.

"Må jeg få lov at gå ud i dag, frøken?" spurgte Nastja, mens Lisa klædte sig på.

"Ja, – hvor vil du hen?"

"Til Tugilovo, hos Berestovs. Kokkens kone har fødselsdag i dag og bad mig i går komme til middag."

"Hvor er det dog underligt", sagde Lisa; "herskaberne er uvenner, men tjenestefolkene står på den venskabeligste fod med hinanden."

"Hvad bryder vi os om herskaberne?" vedblev Nastja; "og desuden tjener jeg jo Dem, frøken, og ikke Deres fader. De og den unge Berestov have jo ikke noget udestående, lad blot de gamle slås, når det kan more dem."

"Se at træffe Alexis Berestov, lille Nastja, og fortæl mig, hvad det er for en fyr, og hvordan han ser ud."

Nastja lovede det, og Lisa ventede utålmodigt på, at hun skulle komme hjem. Endelig hen imod aften kom hun.

"Ja, Lisaveta Gavrilovna," sagde hun, da hun trådte ind til sin frøken, "nu har jeg ordentlig taget mål af den unge Berestov,

kan De tro. Vi have været sammen hele dagen."

"Hele dagen! Men så fortæl dog, fortæl, fortæl, fortæl!"

"Når De så gerne vil, skal jeg fortælle det alt sammen. Vi gik altså derhen, jeg, Anissja Jegorovna, Nemila, Dunka ..."

"Spring det over, det ved jeg. Og så?"

"Nej, De må virkelig lade mig fortælle alting i ordentlig sammenhæng. Vi kom altså ved middagstid, stuen var fuld af folk. Der var Kolbonskis, Sacharanskis, skriverens kone med sine døtre, Clupinskis – –."

"Nå, og Berestov?"

"Men så vær dog tålmodig, frøken! ... Så gik vi til bords. Skriverens kone sad på ærespladsen og jeg ved siden af hende –; døtrene mulede, men hvad brød jeg mig om det ..."

"Min Gud, Nastja, hvor du er kedsommelig med alle dine enkeltheder."

"Men De er da også alt for utålmodig, frøken! Vi gik altså fra bordet, ... hele tre timer sad vi til bords, ... til dessert fik vi blåt, rødt og stribet syltetøj. Da vi gik fra bordet, løb vi ud i haven og spillede ring, og den unge herre var med."

"Nå, er han så så smuk, som man siger?"

"Vidunderlig, aldeles dejlig, frøken, høj, slank, med røde kinder."

"Røde kinder, nej virkelig? Og jeg, som troede, han var bleg. Og hvem ligner han så? Var han trist og grublende, eller ...?"

"Nej, hvor vil De hen? – Aldrig i mit liv har jeg truffet et fornøjeligere og livligere menneske. Han havde sat sig i hovedet, at han ville lege med os."

"Lege med jer! Det er umuligt!"

"Umuligt! Nej ikke på nogen måde umuligt. Og hvad mere er, han løb efter os og ville kysse os."

"Sig, hvad du vil, Nastja, men fortæl mig ikke det; det kan ikke være sandt!"

"Jo, den skæreste sandhed! Jeg slap med nød og næppe fra ham. Han ville hele tiden være sammen med mig og kysse mig."

"Men man siger jo, at han er forelsket og ikke ser på noget menneske."

"Det kender jeg ikke noget til. Hvad mig angår, da så han endogså overordentlig meget på mig, og det samme gjorde han på Tornja, på skriverens datter og på Pascha Kelbinski. Men hvad ret er, skal ret være: Han gik ikke en eneste gang for vidt, han fornærmede ingen. Hvor var han dog elskværdig."

"Men det var da nogle højst besynderlige historier! Og hvad siger man så om ham hjemme hos ham selv?"

"Man siger, at han er en meget smuk herre, – så god og så munter. Kun én ting har man at udsætte på ham; han løber for meget efter pigerne. Men det betyder ingen ting, han bliver såmænd nok solidere med tiden."

"Jeg ville forskrækkelig gerne se ham," sagde Lisa med et suk.

"Og hvad ville der vel være i vejen for det? Tugilovo ligger jo kun tre verst herfra. Spadsér eller rid en lille tur i den retning, så vil De nok møde ham. Han plejer at gå på jagt hver morgen."

"Nej, – det går ikke an. Han kunne let tro, jeg gik efter ham. Og desuden ved du jo, at hans og min fader ligge i strid med hinanden, og det er en grund så god som ti til, at jeg ikke tør gøre hans bekendtskab … Men, Nastja … ved du hvad? Jeg får en idé; jeg vil klæde mig ud som bondepige."

"Det er et udmærket indfald! Tag en grov særk og en sarafan på, og gå så uden videre til Tugilovo. Jeg vil holde ti mod én på, frøken, at Berestov nok skal få øje på Dem."

"Og jeg taler jo så brillant bondesprog. Å, Nastja, kære Nastja, det var virkelig et ypperligt indfald!"

Og Lisa sov ind, fast bestemt på at ville udføre sin plan. Den næste morgen overvejede hun endnu en gang sit forehavende frem og tilbage og sendte så straks bud til købmanden efter noget groft lærred, noget blåt nanking og nogle messingknapper. Med Nastjas hjælp syede hun sig en særk og en sarafan, lod alle pigerne tage fat på syningen, og da aftenen kom, var det hele i stand. Lisa prøvede sin ny pynt for spejlet og tilstod i sit stille sind, at hun aldrig havde set så nydelig ud som i dette kostume. Hun hørte sig endnu en gang i sin rolle, gjorde et dybt kniks, rystede flere gange på hovedet, – øvede sig i bondedialekten og lagde armene over ansigtet, når hun lo. Nastja var fuldstændig tilfreds med det alt sammen.

Kun én ting voldte hende vanskelighed: Hun forsøgte at gå på bare fødder over gården, men tornene stak hendes fine små fødder, og stenene og sandet generede hende forskrækkeligt. Men Nastja vidste råd. Hun tog mål af Lisas fødder og løb hen til hyrden Trofin og bad ham besørge et par bastsko efter det mål, hun gav ham.

Næppe gryede det ad dag den næste morgen, så var Lisa vågen. Hele huset sov endnu. Nastja ventede på Trofin ved porten. Hornet lød, og hun så kvæget drives op forbi hovedbygningen. Da Trofin mødte Nastja, gav han hende et par små, brogede bastsko, som Nastja betalte ham med en halv rubel. Lisa havde imidlertid fuldendt omklædningen, og efter at

hun sagte havde givet Nastja instruktioner med hensyn til miss Jackson, smuttede hun ned ad bagtrappen, løb gennem haven og ud på marken.

Morgenrøden farvede allerede den østlige horisont, og de guldbræmmede skystriber ventede på solen, som hoffolk, der venter på deres konge. Den klare himmel, den friske morgen, duggen, den milde vind og fuglesangen fyldte Lisas hjerte med en barnlig glæde. Frygten for at møde et kendt ansigt syntes at give hendes fødder vinger. Da hun nåede den lille skov i udkanten af faderens ejendom, sagtnede hun farten. Her besluttede hun at vente på Alexis.

Hendes hjerte bankede stærkt, hun vidste knapt selv hvorfor. Men er det ikke netop frygten, der følger med vore ungdommelige letsindigheder, som giver dem deres fulde tillokkelse?

Lisa gik ind i skovens allerdybeste mørke. En dæmpet, sagte susen, der ligesom gav ekko i det fjerne, syntes at byde den unge pige velkommen herude. Hendes munterhed tabte sig en smule, og lidt efter lidt faldt hun hen i søde drømmerier ... Hun tænkte, ... ja – hvorledes beskrive tankerne hos en syttenårs pige, der en forårsmorgen ganske tidligt ene færdes i en skov? Tankefuld gik hun videre ad skovstien, da hun med ét opskræmmedes af en hunds gøen. Lisa udstødte et skrig. Pludselig hørte hun en stemme, som råbte:

"Couche! Spogar, couche ...!"

Og i samme øjeblik dukkede en ung jægersmand frem fra et buskads.

"Vær ikke bange, mit kære barn," sagde han til Lisa, "hunden bider ikke."

Lisa var allerede kommet sig fra sin forskrækkelse og forstod straks at benytte sig af omstændighederne.

"Men, nådige herre," sagde hun og hyklede både forlegenhed og frygt, "jeg er alligevel så bange; se blot, hvor glubsk den ser ud, den kunne fare løs på mig igen."

Aleksis, – læseren vil allerede have genkendt ham, – havde imidlertid opmærksomt betragtet den unge bondepige.

"Jeg skal følge dig, hvis du er så bange," sagde han til hende. "Du har vel ikke noget imod at følges med mig?"

"Hvem skulle kunne forbyde dig at følge mig?" svarede Lisa. "Enhver har sin frihed, og vejen er for alle."

"Hvor kommer du fra?"

"Fra Prilutchina, herre! Jeg er smeden Vassillis datter; – jeg er gået ud for at samle svampe." (Lisa havde en kurv med sig).

"Og du, herre, du er vel fra Tugilovo?"

"Det var rigtigt gættet," svarede Alexis.

"Jeg er den unge herres kammertjener."

Aleksis ville gøre sin og sin ledsagerindes livsstilling mere lige. Men Lisa så på ham og lo.

"Der løj du, herre," sagde hun. "Jeg er ikke så dum, som du tror. Jeg kan godt se, at du er den unge herre selv."

"Hvad kan du se det af?"

"Af al ting."

"Hvad mener du med det?"

"Og du tror ikke, at jeg kan skelne herren fra tjeneren? Du er anderledes klædt, du taler også anderledes, og du kaldte jo nylig på din hund på et fremmed sprog."

Aleksis fandt mere og mere behag i Lisa, og da han ikke plejede at gøre mange omstændigheder med de unge

bønderpiger, ville han straks kysse hende. Men Lisa sprang til side og påtog sig pludselig en så streng mine, at Alexis måtte smile. Imidlertid gjorde han ikke flere tilnærmelser.

"Hvis du ønsker, at vi skal blive ved at være gode venner," sagde hun med værdighed, "så må jeg bede dig ikke oftere forglemme dig selv."

"Hvem i al verden har lært dig et sådant sprog?" spurgte Alexis leende. "Skulle det mon være min lille veninde Nastja, jeres unge frøkens kammerpige? Slår kulturen nu ind på sådanne veje?"

Lisa mærkede, at hun var gået ud af rollen og rettede sig straks.

"Men hvad tænker du dog på?" sagde hun. "Tror du måske ikke, jeg har været i fornemme huse? Jo, du kan være vis på, jeg har både hørt og set adskilligt i mine dage. Men når jeg sådan skal stå og snakke med dig, får jeg jo ingen svampe. Gå nu din vej, herre, og lad mig gå min. Lev vel ..."

Og Lisa ville gå.

Aleksis greb hendes hånd.

"Hvad hedder du, min skat?"

"Akulina", svarede Lisa, idet hun forsøgte at slippe Alexis' tag.

"Lad mig gå, herre, det er på tide, jeg ser at komme hjem."

"Nå, min lille Akulina, stol du kun på, jeg nok skal finde din fader Vassili."

"For Guds skyld, herre, gør ikke det," udbrød Lisa ivrigt, "hvis de hjemme får at vide, at jeg har spadseret med en ung herre, så går det mig ilde. Fa'er slår mig ihjel."

"Men det nytter ikke, jeg vil og må træffe dig igen."

"Ja, så ved jeg ikke bedre, end at jeg kommer herud igen en anden dag og samler svampe."

"Når?"

"Vi kan jo sige i morgen."

"Sødeste Akulina, hvor gerne ville jeg dog kysse dig, bare jeg turde! Altså kommer du i morgen på samme tid?"

"Ja."

"Og du narrer mig ikke?"

"Nej".

"Sværg mig til, at du kommer!"

"Ved den hellige fredag, jeg lover dig at komme."

De gik hver sin vej. Lisa ilede ud af skoven, løb over markerne, stjal sig ind i haven og styrtede over hals og hoved til vagthuset, hvor Nastja ventede hende. Dér skiftede hun klæder, gav usammenhængende svar på Nastjas utålmodige spørgsmål og gik lige ind i dagligstuen. Bordet var dækket, morgenmaden var anrettet, og miss Jackson, som allerede var malet og fikset op med alle sine sløjfer og bånd, skar sig nogle tynde skiver brød. Faderen roste Lisa, fordi hun havde været så tidligt på benene.

"Intet er sundere end at stå op med solen," sagde han.

Og så citerede han af engelske tidsskrifter flere eksempler på folk, der havde nået en høj alder; og han tilføjede, at ingen af dem, der var blevet over hundrede år gammel, havde nydt spiritus, og at de alle var stået op med solen, både vinter og sommer.

Lisa hørte næppe på ham. I tankerne gennemgik hun endnu en gang alt, hvad hun havde oplevet denne morgenstund; hun genkaldte sig sin samtale med den unge jæger, og hendes

samvittighed begyndte at gøre hende bebrejdelser. Forgæves søgte hun at få sig selv til at tro, at hendes underholdning ikke havde overskredet passende grænser, og at hendes påfund ikke ville drage videre følger efter sig.

Samvittigheden talte dog stærkere end fornuften. Løftet, hun havde givet om at komme igen den næste dag, pinte hende over al beskrivelse, og hun var fast besluttet på ikke at holde sin højtideligt aflagte ed. Men så kom hun til at tænke på, om ikke Alexis, hvis hun nu udeblev, kunne falde på at opsøge smeden Vassilis datter, den virkelige Akulina, – et stort, tykt, koparret pigebarn, – og på denne måde komme hende på sporet. Hun gøs ved at tænke på det, og efter nøjere overvejelse mente hun til syvende og sidst, at det fornuftigste hun kunne gøre, var at indfinde sig til mødet i skoven den næste dag.

Aleksis var henrykt over at have truffet den unge pige, og hele dagen tænkte han på sit ny bekendtskab. Billedet af den mørke skønhed forlod ham ikke engang i søvne. Det var næppe begyndt at gry ad dag den næste morgen, før han var fuldt påklædt. Han gav sig ikke tid til at lade sin bøsse, men skyndte sig med Spogar afsted til stævnemødet.

Omtrent en halv time gik med utålmodig venten. Endelig så han gennem buskadset en blå sarafan og ilede sin dyrebare Akulina i møde. Hun smilede over hans henrykkelse ved at gense hende; – men Alexis så straks, at hendes ansigt bar spor af sorg og bekymring, og ville absolut vide, hvorfor hun var bedrøvet.

Lisa svarede, at hun bar sig letsindigt ad, og at hun fortrød, hvad hun havde gjort; derfor var hun bedrøvet. Hvis det ikke var, fordi hun ville holde sit løfte, var hun ikke kommet, men

dette møde måtte også blive det sidste, og hun bad ham lade hende gå, og afbryde et bekendtskab, der ikke ville føre til noget godt for nogen af dem.

Alt dette sagde hun i bondedialekt, naturlig og ligefrem. Men tankerne og følelserne, hvorfra hendes ytringer havde deres udspring, var for en simpel bondepige så usædvanlige, at de måtte sætte Alexis i stor forbavselse.

Han opbød sin hele veltalenhed for at få Akulina fra sin beslutning; han besvor hende at stole på ham, – hans hensigter var de reneste og bedste, han lovede, at hun aldrig skulle komme til at fortryde, hvad hun gjorde, og bønfaldt hende om ikke at berøve ham hans eneste håb. Han talte med virkelig lidenskab, og var i dette øjeblik oprigtigt forelsket i pigen.

Lisa hørte i tavshed på ham.

"Vil du love mig," svarede hun, "aldrig at opsøge mig i landsbyen og aldrig at spørge nogen om mig? Og vil du love mig ikke at søge at træffe mig på andre tider og steder end dem, jeg selv bestemmer?"

Aleksis ville sværge ved den hellige fredag, men hun holdt ham smilende tilbage.

"Jeg bryder mig ikke om din ed," sagde hun, "dit ord er mig nok."

Så gik de samtalende med hinanden omkring i skoven, indtil Lisa endelig afbrød ham og sagde: "Nu er det på tide at gå hjem."

De skiltes, og da Alexis var blevet ene, søgte han forgæves at forklare sig, hvorledes det kunne gå til, at en simpel bondepige, som han kun havde truffen to gange i sit liv, kunne få en sådan magt over ham. Forholdet til Akulina havde nyhedens hele

charme for ham, og skønt han fandt de vilkår, den mærkelige bondepige havde stillet, tåbelige nok, faldt det ham dog ikke med en tanke ind at ville bryde sit ord. Sagen var den, at Alexis, til trods for den ulykkesvarslende ring, han havde lagt sig til, til trods for den hemmelighedsfulde korrespondance, han førte, og til trods for alle hans græsselige sjælsskuffelser og idealer, var en i bund og grund brav og ufordærvet yngling med hjertet rigt modtageligt for rene, uskyldige glæder.

Hvis jeg kunne følge min trang, så ville jeg nu udførligt fortælle om, hvorledes de to unge traf hinanden, hvorledes de lidt efter lidt fik tillid til hinanden og kom til at holde af hinanden, hvad de tog sig til, og hvad de talte om. Men jeg frygter for, at den største del af mine læsere ikke vil dele min egen fornøjelse ved at kunne fortælle om dette. I almindelighed er sådanne enkeltheder trættende og kedelige, og jeg vil derfor springe dem over og blot i al korthed berette, at der knap var gået to måneder, før Alexis var håbløst forelsket, og at Lisa, der var mere tilbageholdende, ingenlunde var mindre betaget. Begge var de lykkelige i nuet og brød sig kun lidt om fremtiden.

Tanken om at gifte sig var ofte faldet dem ind, uden at de dog havde berørt dette for hinanden. Grunden var tydelig nok: Hvor meget Alexis end holdt af sin lille Akulina, – han var dog ikke i stand til at glemme den afstand, der skilte ham fra den fattige bondepige, og Lisa på sin side tænkte jo på stridighederne mellem deres familier og øjnede ingen udvej til at få dem bilagt. Imidlertid smigrede det hendes egenkærlighed i al hemmelighed at forestille sig det romantiske i at se stamherren til Tugilovo for fødderne af smedens datter.

Så skete der en skønne dag noget, der så ud til at skulle blive skæbnesvangert for deres idyl.

En klar, kold morgen, – en af disse morgener, som vort russiske efterår har så mange af, – red Berestov senior ud i følge med tre jagthunde, en lakaj og nogle klappere. På samme tid lod Muromski, hvem det herlige klare vejr havde sat i godt humør, sin korthalede ridehest sadle og red sig netop på samme tid en tur omkring på sit "engelske" gods. Da han nærmede sig den lille skov, fik han øje på sin nabo, som sad stolt til hest indsvøbt i sin ræveskinds pels og ventede på en hare, som han var på sporet efter og som klapperne netop søgte at jage ud af buskadset. Hvis Muromski havde kunnet forudse dette møde, ville han sikkert have vendt om; men som det nu traf sig, befandt han sig med ét kun i et bøsseskuds afstand fra sin nabo, og der var altså intet valg. Som dannet europæer red Muromski sin fjende i møde og hilste høfligt på ham.

Berestov besvarede hans hilsen omtrent med samme ivrighed, som den, hvormed en dresseret bjørn under sin herres pisk hilser på et højtæret publikum.

I samme moment fo'r haren ud af buskadset og løb ud på marken. Berestov og lakajen brølede om kap, pudsede hundene på haren og fulgte selv efter i strakt galop. Muromskis hest, der ikke havde været på jagt før, blev sky og fo'r afsted. Muromski anså sig for en god jæger, gav tøjlerne løs og lykønskede sig allerede til den gunstige lejlighed, situationen havde givet ham, til uden videre ceremonier at slippe bort fra mødet med naboen.

Men da hesten skulle passere en grøft, som den ikke havde været opmærksom på, gjorde den et pludseligt spring til siden

og kastede sin rytter af. Muromski faldt tungt på den frosne jord, han følte smerter og blev liggende, idet han forbandede sin korthalede hest, der, straks efter at den havde kastet ham af, var kommet til besindelse og var standset i sit vilde løb.

Berestov red hen til sin nabo og spurgte, om han var kommet til skade. Imidlertid kom lakajen trækkende med hesten. Han hjalp Muromski op, og Berestov bad ham følge med sig hjem. Muromski syntes ikke, han kunne afslå opfordringen, og på denne måde vendte så Berestov hjem fra sin ekspedition, førende sin sårede modstander med sig som en slags krigsbytte.

De to naboer spiste frokost sammen og underholdt sig på helt venskabelig måde. Muromski bad Berestov overlade ham sin vogn, da de smerter, faldet forårsagede ham, ikke godt tillod ham at sætte sig til hest igen.

Berestov fulgte ham til vognen, og Muromski ville ikke tage afsked, før han havde fået naboens løfte om, at han og Alexis næste dag ville spise til middag hos ham på Prilutchina. At en korthalet krikke pludselig havde givet sig til at løbe løbsk, syntes således at skulle blive anledning til, at to gamle modstandere forsonede sig med hinanden.

Lisa løb sin fader i møde.

"Hvad betyder det, papa?" spurgte hun overrasket. "Hvorfor halter du? Hvor er din hest, og hvem tilhører denne vogn?"

"Det vil du umuligt kunne gætte, mit barn," svarede faderen, og fortalte hende, hvad der var sket.

Lisa ville næppe tro sine egne øren. Men faderen gav hende ikke tid til videre betragtning og fortalte fremdeles, at de to naboer, faderen og sønnen, næste dag kom til middag hos dem.

"Hvad er det, du siger?" råbte hun og blegnede. "Berestovs skal spise her i morgen? Ja fader, gør du, hvad du vil, men jeg vil i alt fald ikke være til stede."

"Er du fra sands og samling?" udbrød faderen. "Hvornår er du blevet så bange af dig? Eller vil du gemme på dit familiehad som en anden romanfigur? Gør dig nu blot ikke latterlig, Lisa!"

"Nej, papa, for ingen pris i verden vil jeg gå ind på at vise mig for Berestovs."

Faderen trak på skulderen, og da han godt nok vidste, at med modsigelser kom han ingen vegne, tav han og gik til sengs.

Lisa skyndte sig op på sit værelse og kaldte på Nastja. De rådslog længe frem og tilbage om, hvad der skulle gøres. Hvad ville Alexis dog tænke, når han i hende genkendte sin Akulina? Hvad ville han tænke om hendes opførsel, hendes grundsætninger, hendes hele karakter! Og dog, hvor gerne ville ikke Lisa have set, hvad indtryk et sådant møde ville gøre på ham ... Pludselig fik hun et indfald. Hun fortalte det til Nastja, og begge var de henrykte over planen og besluttede ubetinget at sætte den i værk.

Den følgende dag, ved frokosten, spurgte faderen hende, om hun bestandig var lige stædig.

"Papa," svarede hun, "hvis du absolut vil have det, så skal jeg føje dig; men kun på én betingelse: Hvad jeg end gør, hvordan jeg end opfører mig, du må ikke skænde på mig, og ikke med en eneste mine give mig din uvilje eller overraskelse til kende. Vil du love mig det?"

"Igen et nyt indfald!" svarede Muromski hende. "Nå – lad gå da! Gør hvad du vil, du lille sortøjede vildkat."

Med disse ord kyssede han hende på panden, og Lisa skyndte sig afsted for at træffe sine forberedelser.

Præcis klokken to kørte en med seks heste forspændt, gammel familiekaleche ind på gården. Muromskis livréklædte tjener hjalp den gamle Berestov ud. Sønnen kom ridende i det samme, og begge gik de så ind i spisesalen, hvor bordet allerede stod dækket.

Muromski modtog sine gæster med den mest udsøgte elskværdighed og foreslog dem at spadsere en lille tur i haven før bordet. Han førte dem gennem de omhyggeligt revne og rigeligt grusdækkede alleer. Den gamle Berestov tænkte på al det arbejde og al den tid, som blev ødslet bort på så unyttige ting, men han beholdt klogelig sine tanker hos sig selv. Sønnen delte hverken økonomens mishag eller anglomanens begejstring, – hans tanker var hos husets datter, som han allerede havde hørt så meget om, og som han nu utålmodigt ventede at få at se. Skønt hans hjerte, som vi jo ved, allerede var optaget, gjorde alligevel kvindelig ungdom og skønhed stærkt indtryk på hans fantasi.

Da selskabet var vendt tilbage til dagligstuen, satte man sig gemytligt til rette, og mens de to naboer passiarede om gamle dage, grundede Alexis på, hvilken mine han skulle påtage sig i Lisas nærværelse. Han bestemte sig for "kold ligegyldighed" som den form, der bedst ville passe til lejligheden, og han indrettede sig så på dette. Døren gik op; han vendte sig med en sådan skødesløshed, en så overlegen ligegyldighed, at det ville have bragt hjertet til at banke hos den mest forhærdede kokette. Men til alt uheld var det miss Jackson, og ikke Lisa, som trådte ind, og den sminkede og udstafferede guvernante gjorde et lille

kniks uden at se op og altså uden at bemærke Alexis' stramme, militæriske buk. Han fik ikke tid til at samle kræfter til en ny anstrengelse, for i samme øjeblik gik døren op, og Lisa trådte ind.

Alle rejste sig. Faderen skulle lige til at forestille sin datter for gæsterne, da han pludselig bed sig i læberne ... Lisa, hans mørkøjede Lisa, ... hun var pudset indtil brynene og sminket endnu stærkere end miss Jackson. Et forlorent hår, langt lysere end hendes eget, var påsat som en paryk fra Ludvig den 14.s tid; ærmer *à la imbécille* stak frem som madame Pompadours fiskebensskørter; taljen var så snøret, at den dannede et X, og alle moderens diamanter, som heldigvis endnu ikke var pantsat, funklede på fingre, hals og øren.

Det var Alexis umuligt at genkende sin Akulina under denne latterlige forklædning. Hans fader kyssede ærbødigt Lisas hånd, og Alexis måtte følge hans eksempel. Da han berørte de små hvide hænder, forekom det ham, at de rystede. Samtidig fik han øje på hendes lille fod, som hun i bevidst koketteri strakte længere frem end strengt nødvendigt. Hånden og foden forsonede ham noget med hende. Hvad den røde og hvide sminke angår, så må vi bekende, at han i sit hjertes enfold ikke straks bemærkede den, og heller ikke senere opdagede han den. Muromski huskede sit løfte og gjorde sig umage for at tage det hele ganske naturligt. Men datterens påfund morede ham i den grad, at han flere gange var ved at briste i latter. Den affekterede miss var derimod krænket. Hun havde straks opdaget, at sminken var rapset fra hendes kommode, og man kunne gennem sminkelaget se, at hun blev helt rød af raseri.

Hun så arrigt hen på Lisa, men opsatte nærmere forklaringer til senere lejlighed og lod, som om der intet var i vejen.

Man gik til bords. Aleksis gav endnu stadig den adspredte og tankefulde. Lisa lod snerpet, talte læspende gennem tænderne og kun på fransk. Faderen iagttog hende uafbrudt. Han begreb ikke, hvad hun mente med sit påfund, men det hele morede ham. Guvernanten var fornærmet og tavs. Gamle Berestov følte sig som hjemme. Han spiste for to, drak for tre, morede sig over sine egne vittigheder, talte stadig mere og mere åbent og frit og lo for hvert minut der gik, højere og højere.

Endelig gik man fra bordet. Gæsterne tog afsked, og Muromski fik omsider luft for sin indeklemte latter og nysgerrighed.

"Hvordan i alverden er du dog kommet på den idé?" spurgte han Lisa. "Ved du hvad, barn, den lyse sminke klæder dig henrivende. Jeg vil ikke blande mig i toilettehemmeligheder, – men, oprigtig talt, hvis jeg var i dit sted, ville jeg altid bruge sminke, – naturligvis med måde, kun en lille smule, forstår sig."

Lisa var tilfreds med udfaldet. Hun kyssede sin fader, lovede at tænke over hans råd og skyndte sig afsted for at blødgøre den vrede miss, som kun med nød og næppe lod sig bevæge til at lade Lisa komme ind og høre på hendes forklaringer. Lisa havde generet sig for at vise fremmede sin mørke teint. Hun havde ikke turdet bede om at låne lidt sminke, men hun var overbevist om, at den gode miss Jackson nok ville tilgive hende ... og så videre i samme toneart.

Miss Jackson var beroliget, da hun hørte, at Lisa ikke havde villet gøre sig lystig over hende, hun lod sig forsone, kyssede Lisa og forærede hende som bevis på fuldstændig tilgivelse en

lille krukke engelsk sminke, som Lisa modtog, tilsyneladende med stor taknemmelighed.

Læserne ville antagelig gætte, at Lisa den næste morgen skyndte sig afsted til stævnemødet i den lille skov.

"Herre, du var i går hos vort herskab," sagde hun straks til Alexis; "hvorledes synes du om vor unge frøken?"

Aleksis svarede, at han knap havde lagt mærke til hende.

"Det var skade," sagde Lisa.

"Hvorfor det?"

"Fordi jeg gerne ville vide, om det er sandt, hvad man siger?"

"Hvad siger man så?"

"Er det sandt, at jeg ligner frøkenen?"

"Du, Akulina, skulle du ligne hende! I sammenligning med dig er hun et rent fugleskræmsel."

"Ak herre, det er en skam at tale sådan. Vor frøken er så blond og går så prægtigt klædt. Hvorledes skulle også jeg kunne sammenlignes med hende?"

Aleksis svor på, at hun var smukkere end alle blonde damer tilsammen, og han begyndte nu at gøre sådan nar ad hendes frøken, at Lisa ikke kunne bare sig for at le.

"Men", sagde hun med et suk, "hvordan vor frøken så end ser ud, – i sammenligning med hende er jeg dog en ubetydelig, udannet og dum lille gås."

"Åh", svarede Alexis, "det skal vi snart komme over. Må jeg lære dig at læse?"

"Ja, det kunne være morsomt, lad os forsøge det."

"Godt, min skat; lad os straks tage fat."

De satte sig. Aleksis tog en notesbog og en blyant op af lommen, og Akulina lærte alfabetet med forbavsende lethed.

Aleksis var aldeles overvældet over hendes hurtige nemme.

Næste morgen ville hun også lære at skrive. I begyndelsen ville blyanten ikke rigtig lystre, men efter nogen øvelse tegnede hun allerede meget nette bogstaver.

"Det er rent ud vidunderligt," udbrød Alexis den ene gang efter den anden. "Det går jo langt bedre end efter Lancaster-systemet."

Efter den tredje lektion kunne Lisa allerede læse *Natalie, bojarens datter*, og hun kom under læsningen med bemærkninger, som satte Alexis i den største forbavselse.

Da en uges tid var gået, begyndte de at korrespondere. Et hul i en gammel eg var deres postkasse. Nastja fungerede i al hemmelighed som postbud. Aleksis lagde sine epistler i egen og hentede samtidig sin elskedes, på groft, blåt papir nedskrevne krageteær. Lidt efter lidt vandt Lisas stil dog i lethed og elegance, og hendes evner udviklede sig med ligefrem rivende fart.

Under alt dette var forholdet mellem Berestov og Muromski efterhånden blevet til et fortroligt og intimt venskab. Dette skete på følgende måde. Muromski havde ofte tænkt på, at hele Berestovs formue ved hans død ville gå over til Alexis, at denne så ville blive en af guvernementets rigeste godsejere, og at det under disse omstændigheder var den naturligste ting af verden, at han giftede sig med Lisa. Og hvad den gamle Berestov angik, så overså han ikke sin nabos egenheder eller "engelske naragtigheder", som han udtrykte sig; men af den grund var der sandelig ingen anledning til ikke at vurdere hans mange gode sider, f. eks. hans ualmindelige dygtighed. Desuden var Muromski i nær familie med grev Pronski, en bekendt,

indflydelsesrig personlighed. Denne greve kunne i fremtiden vise Alexis store tjenester, og Muromski, – således regnede Berestov, – ville højst sandsynligt være glad ved at få et så godt parti for sin datter.

De to gamle havde længe gået stille omkring med deres planer, endelig betroede de sig til hinanden, de omfavnede hinanden af glæde og blev enige om, at den sag skulle ordnes. De begyndte så hver for sig at lægge sig en fornuftig slagplan.

Muromski indså nok, at det ville have sine vanskeligheder at få Lisa til at gå ind på disse planer. Det forekom ham, at de unge følte en slags antipati mod hinanden, i alt fald havde Alexis ikke vist sig en eneste gang på Prilutchina efter middagen, og hver gang Berestov sen. kom på besøg, fik Lisa straks travlt med at komme afsted.

"Om jeg imidlertid", – således tænkte Muromski, – "fik det indrettet så snedigt, at Alexis hver dag kom her hen på et lille besøg, så ender det nok med, skal vi se, at Lisa bliver indtaget i ham. Den slags ligger i sagens natur. – Kommer tid, kommer råd."

Berestov gjorde sig langt færre skrupler. Han lod sønnen kalde til sig i sit kabinet, tog nogle voldsomme drag af sin pibe og sagde så efter en pause:

"Det forekommer mig, min kære Alexis, at jeg i lang tid ikke har hørt noget til dine militære planer. Skulle du have tabt lysten til husaruniformen?"

"Nej, kære fader", svarede Alexis beskedent, "men jeg mærker jo, at du ikke synes om, at jeg går til husarerne, og så er det jo min pligt at rette mig efter dig."

"Meget vel", svarede Berestov, "det glæder mig at se, hvor lydig en søn jeg har. Dette beroliger mig i høj grad, kan jeg sige dig. Jeg for min del skal dog ikke stå din lykke i vejen, du skal slippe for at gå i civil tjeneste ... men ... foreløbig ønskede jeg nok at se dig vel gift, min dreng!"

"Med hvem. Fader?"

"Med Lisa Muromski, min dreng! En nydelig brud, ikke sandt?"

"Jo, men, fader, jeg har virkelig slet ikke tænkt på at gifte mig!"

"Det er netop også derfor, at jeg har tænkt på dine vegne."

"Jeg synes slet ikke om Lisa Muromski ..."

"Det gør slet ikke noget ... Kærligheden kommer nok med tiden, skal du se."

"Ja, men jeg føler, at jeg umuligt kan gøre hende lykkelig ..."

"Bryd dig bare ikke om hendes lykke ... Er det på den måde, du adlyder din fader?"

"Det gør mig ondt, kære fader, men jeg har ikke lyst til at gifte mig nu, og jeg gør det ikke heller."

"Du *skal* gifte dig, ellers gør jeg dig arveløs –; og hvad godset angår, så – ja så pinedød om jeg ikke sælger eller formøbler hele historien, så at du ikke får en øre efter mig. Du har tre dage at betænke dig i, og vogt dig for at komme mig for øjne forinden. Død og Helvede! Jeg er dog vel herre i mit hus!"

Aleksis vidste, at når faderen en gang havde sat sig noget i hovedet, så kunne ingen djævel drive det ud igen. Men han slægtede faderen på og var lige så halsstarrig som han. Han gik op på sit værelse for i ro at spekulere over grænserne for den faderlige magt og myndighed, over faderens trusler om at gøre

ham arveløs, over Lisa Muromski og for at tænke på sin Akulina. For første gang var han helt på det rene med, hvor lidenskabeligt han elskede hende. Den romantiske tanke at gifte sig med en bondepige og at leve af sine hænders arbejde stod ham uophørlig i hovedet, og jo længere han tænkte på det, desto fornuftigere og naturligere forekom tanken ham.

Regnvejret havde i nogle dage forhindret dem fra at mødes i skoven. Nu skrev han et langt, usammenhængende brev til Akulina, fortalte hende om den ulykke, der truede dem, og tilbød hende sin hånd. Han bragte straks brevet til deres fælles posthus og gik så til ro, tilfreds med sig selv.

Tidligt næste morgen red Alexis, som var fast bestemt på at udføre sin plan og trodse faderens vilje, til Muromski for at tale åbent med ham og sætte ham ind i hele situationen. Han håbede at kunne røre hans højmodige hjerte og vinde ham for sig.

"Er hr. Muromski hjemme?" spurgte han, idet han standsede sin hest foran hovedindgangen.

"Nej, herre," svarede tjeneren, "herren er redet ud tidligt i morges."

"Hvor ærgerligt," tænkte Alexis. "Er frøkenen hjemme?"

"Ja."

Og Alexis sprang af hesten, gav tjeneren tøjlerne og trådte ind uden at lade sig melde.

"Nu vil det vise sig", tænkte han, idet han nærmede sig dagligstuen. "Jeg vil sætte hende ind i det hele."

Han trådte ind og havde nær fået et tilfælde. Lisa, – nej Akulina, – hans elskede, mørklokkede Akulina, ikke i sarafan, men i lys morgenkjole, sad jo dér ved vinduet og læste hans

brev. Hun var så optaget af læsningen, at hun ikke hørte ham komme.

Aleksis var ikke i stand til at tilbageholde et udbrud af overraskelse. Lisa fo'r sammen, så sprang hun op, udstødte et skrig og ville løbe ud. Men han spærrede vejen og holdt hende tilbage.

"Akulina, Akulina!"

Lisa søgte at slippe løs.

"*Mais, laissez-moi donc, monsieur, – mais êtes-vous fou?*" råbte hun og sled sig løs.

"Akulina, min dyrebare Akulina," gentog han flere gange og kyssede hendes hænder.

Miss Jackson, som overværede denne scene, vidste aldeles ikke, hvad hun skulle tro.

I samme øjeblik gik døren op, og Muromski trådte ind.

"Aha", sagde han, "nå, kære venner! Mellem jer synes jo allerede alt at være klappet og klart!"

Læserne vil venligst fritage mig for det ganske overflødige arbejde at fortælle enden på historien.

Om "Afdøde Ivan Petrovitch Belkins fortællinger"

Forfatter: Alexandr Pusjkin (1799-1837).
Org.udgaver: *По́вести поко́йного Ива́на Петро́вича Бе́лкина, изданные А. П.* (Fortællinger af afdøde Ivan Petrovitch Belkin, udgivet af A. P.), Tipografii Pljuschara, Skt. Petersborg 1831.
Denne udgave baseret på:

Udgiverens forord er oversat for denne udgave af Kim N. Jensen (f. 1955).

Skuddet, Postmesteren og **Adelsdamen som bondepige** er hentet i *Russiske Noveller af Alex Puschkin*. Kgl. Hof-Musikhandel (Henrik Hennings)'s Efterfølger. København 1895. Oversætter ikke oplyst i bogforlæg.

Snestormen: En Fortælling af Alexander Puschkin. I *For Romantik og Historie*, 20. bind. Udgivet af H. P. Holst. København 1878. Oversætter ikke oplyst i bogforlæg.

Ligkistefabrikanten: Fra *"Øen Bornholm" og "Ligkistefabrikanten"*. To Fortællinger af A. Karamzin og A. Pusjkin. Efter det Russiske af E. M. Thorson (1816-1889). Jakob Lunds Forlag, København 1855.

Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter Michail Jegorovich Malyschev (Михаил Егорович Малышев) (1852-1912): Illustration til *Adelsdamen som bondepige* (1887).

ISBN 978-87-7628-128-1

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-347-7 (Ølstykke 2014).

© 2025 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk